

Facultade de Dereito

Información xeral

1. DATOS DO CENTRO

Facultade de Dereito, Edificio Xurídico Empresarial
Campus Universitario As Lagoas s/n
32004 - Ourense
Ourense
España

sdefdo@uvigo.es

Tlf.: +34 988 368 700 - +34 988 368 900

Fax: +34 988 368 923

Web <http://dereito.uvigo.es>

2. EQUIPO DE GOBERNO

- Decano: Prof. Dr. D. Roberto O. Bustillo Bolado
- Vicedecana de Organización Académica: Prof.ª Dra. Dna. Susana Álvarez González
- Vicedecana de Planificación e Calidade: Prof.ª Dra. Marta Fernández Prieto
- Secretaria: Prof.ª Dr.ª Dna. María Dores Fernández Fustes

3. COORDINADORA DE RELACIÓNS INTERNACIONAIS

- Prof.ª Dra. Dna. Belén Sánchez Ramos

4. COORDINADORA DE GRAO

- Prof.ª Dra. Lourdes Borrajo Diz

Grao en Dereito

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
003G080V01701	Dereito comunitario	1c	6
003G080V01702	Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos	1c	6
003G080V01703	Xurisdición contenciosa-administrativa e proceso laboral	1c	6

003G080V01901	Argumentación e interpretación xurídica	1c	6
003G080V01902	Dereito de defensa da competencia	1c	6
003G080V01903	Dereito mercantil europeo	1c	6
003G080V01904	Relacións internacionais, constitución e Unión Europea	1c	6
003G080V01905	Dereito da nacionalidade e da estranxeiría	2c	6
003G080V01906	Dereito de danos e responsabilidade civil	2c	6
003G080V01907	Dereito penitenciario e penoloxía	2c	6
003G080V01908	Dereito penal e procesual de menores	2c	6
003G080V01909	Dereito tributario, comunitario e internacional	2c	6
003G080V01910	Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas	2c	6
003G080V01911	Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón	2c	6
003G080V01981	Prácticas externas	2c	6
003G080V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito comunitario**

Materia	Dereito comunitario			
Código	003G080V01701			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	González-Ares Fernández, José Agustín Sánchez Ramos, María Belén			
Profesorado	González-Ares Fernández, José Agustín Sánchez Ramos, María Belén			
Correo-e	ares@uvigo.es bsanchez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A16	Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito
A17	Ser quen de elaborar normas
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B9	Traballar de forma cooperativa
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2
	A3
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico	A4
	A6
Coñecer os principios e valores constitucionais	A7
	A8
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A12
	A15
Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional	A16
	A17
Ser quen de argumentar xuridicamente	
Ser quen de manexar fontes xurídicas	
Ser quen de manexar a oratoria xurídica	
Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito	
Ser quen de elaborar normas	
Capacidade de síntese e análise	B1
	B2
Capacidade de aprender	B3
	B5
Capacidade de xestión da información	B6
	B7
Capacidade para organizar e planificar	B9
	B11
Resolver problemas de forma eficaz	B12
	B13
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	
Traballar de forma cooperativa	
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo	
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	

Contidos

Tema	
Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea	1. Antecedentes históricos da UE 2. O proceso de profundización da UE 3. O proceso de ampliación da UE
Tema 2. Natureza xurídica e caracteres da UE	1. Configuración xurídica: a UE como Organización Internacional 2. Valores, obxectivos e principios 3. O sistema de competencias
Tema 3. A Unión Europea e a teoría do poder constituinte	1. A integración europea no marco das formas de Estado 2. O "Dereito orixinario" da UE e o concepto de Constitución
Tema 4. Fundamento e alcance constitucional da pertencencia á UE	1. Bases constitucionais da pertencencia á Unión Europea 2. A pertencencia á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito 3. A pertencencia á Unión Europea e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español
Tema 5. Sistema institucional da UE (I)	1. Consideracións xerais: principios e medios 2. O Consello Europeo 3. O Consello
Tema 6. Sistema institucional da UE (II)	1. O Parlamento Europeo 2. A Comisión 3. Outras institucións e órganos
Tema 7. Ordenamento xurídico da UE (I)	1. O Dereito orixinario 2. O Dereito derivado 3. O proceso de formación do Dereito derivado
Tema 8. Ordenamento xurídico da UE (II)	1. As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos internos dos Estados membros 2. Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado 3. Desenvolvemento e execución do Dereito da UE

Tema 9. Sistema xudicial da UE	1. O Tribunal de Xustiza da UE: organización e funcionamento 2. Sistema de recursos ante o TJUE 3. A cuestión prexudicial: cooperación entre o TJUE e o xuíz nacional
Tema 10. Dereitos humanos e cidadanía europea	1. O proceso de incorporación dos Dereitos no Dereito da UE 2. A Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea 3. A cidadanía europea
Tema 11. As liberdades fundamentais do mercado interior	1. O proceso de integración económica 2. A libre circulación de mercancías e capitais 3. A libre circulación de persoas e servizos
Tema 12. As políticas da UE	1. As políticas comúns da Unión 2. As políticas compartidas da Unión 3. As políticas nas que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda
Tema 13. Acción Exterior da UE: Política exterior e de seguridade común	1. A personalidade internacional da UE 2. As competencias internacionais da UE 3. A Política exterior e de seguridade común
Tema 14. Espazo de liberdade, seguridade e xustiza: tutéla xudicial e procesal na Unión Europea	1. Proceso de constitución do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza 2. Control de fronteiras, asilo e inmigración 3. Cooperación xudicial civil e penal 4. Cooperación policial en materia penal

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	15	24.5	39.5
Sesión maxistral	37.5	60	97.5
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos do aula centraranse na realización de diversas actividades onde o principal progonista é o alumno. As actividades consisten basicamente, na resolución de casos prácticos así como a exposición de traballos no aula
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase e explicarase ao alumno os aspectos principais da disciplina

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Consideramos que segue sendo esencial a tutoría individualizada
Traballos de aula	Consideramos que segue sendo esencial a tutoría individualizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o Curso 2014-2015	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo da aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por parte, mediante os traballos ou casos prácticos que deberán ser entregados ao profesor	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

A impartición e avaliación desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento a área de Dereito Constitucional e a área de Dereito Internacional Público.

-A área de Dereito **Internacional impartirá as leccións 1-2; 5-8 e 13**. Estas leccións impartiranse na primeira metade do primeiro cuadrimestre.

-A área **de Dereito Constitucional impartirá o resto do temario**, é dicir, **leccións 3-4; 9-12 e 14**. Estas leccións

impartiranse na segunda metade do primeiro cuadrimestre

En canto á **avaliación final**, cada unha das áreas de coñecemento que participan na materia ten un peso proporcional á súa carga docente: Dereito Internacional 50% e Dereito Constitucional 50%. Cada área, á hora de determinar a súa nota, farao seguindo os criterios establecidos na metodoloxía, é dicir, 80% exame final e 20% traballos de aula.

En relación á proba ou exame final escrito, esta proba constará de dous partes, unha por cada Área de coñecemento. Cada parte farase en follas independentes, para que cada profesor poida corrixir o seu parte.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo do 50% en cada parte.

Os alumnos que non se sometan á avaliación continua, a proba a realizar constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará o 100% da cualificación

---

Bibliografía. Fontes de información

Abellán Honrubia, V; Vilá Costa, B y Olesti Rayo, A, **Lecciones de Derecho comunitario europeo**, Ariel,
Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, **Curso de Derecho de la Unión Europea**, Tecnos,
Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), **Las Organizaciones Internacionales**, Tecnos,
Mangas Martín, A y Liñán Nogueiras, D.J, **Instituciones y Derecho de la Unión Europea**, Tecnos,
Sánchez, Víctor, M (dir), **Derecho de la Unión Europea**, Huygens,
Sobrino Heredia, J.M, **Recopilación de Textos Internacionales y de la Unión Europea**, Netbiblo,
Sánchez Ramos, B (dir), **La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa**, Tirant lo blanch,

---

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos**

Materia	Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos			
Código	003G080V01702			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Martínez García, Mirian			
Profesorado	Coello Pulido, Ángela Martínez García, Mirian			
Correo-e	miry@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura organizase en tres bloques: procesos civís especiais, procesos penais especiais e métodos alternativos de solución de conflitos. Os dous primeiros complementan a parte xeral das materias previamente estudadas. E o último analiza a metodoloxía alternativa para a solución dos conflitos			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer as principais institucións xurídicas; coñecer os métodos alternativos de solucións de conflitos	A1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais; e os distintos aspectos técnico xurídicos do Dereito xudicial	A2
Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional	A7
Ser quen de argumentar xuridicamente	A8
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas asociadas a actividade xudicial en sentido amplo	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	A13
Ser quen de comprender e de redactar documentos de carácter procesal	A14
Ser quen de manexar a oratoria xurídica procesal	A15

Ser quen de negociar e mediar	A18
Capacidade de sintese e análise	B1
Capacidade de aprender	B2
Capacidade de xestión da información	B3
Capacidade de adaptarse a novas situacións	B4
Capacidade para organizar e planificar	B5
Resolver problemas de forma eficaz	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8
Traballar de forma cooperativa	B9
Preocupación pola calidade	B10
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	B13

Contidos

Tema

INTRODUCCIÓN

Lección 1. OS PROCESOS ESPECIAIS

1. Formulación. 2. Procesos especiais civís: Procesos ordinarios, especiais e sumarios. 3. Procesos especiais penais: Tipoloxía.

I. PROCESOS NON DISPOSITIVOS

Lección 2. OS PROCESOS SOBRE CAPACIDADE, FILIACIÓN, MATRIMONIO E MENORES. ESPECIALIDADES COMUNS

1. Características xerais: a indisponibilidade do obxecto do proceso. 2. A postulación, a intervención de terceiros e a intervención do Ministerio Fiscal. 3. Especialidades na tramitación. 4. Rexime de recursos.

Lección 3. OS PROCESOS SOBRE CAPACIDADE DAS PERSOAS

1. Concepto. Determinación da competencia xudicial. 2. Incapacitación e prodigalidad: 2.1. As partes: legitimación, representación e defensa; a intervención do Ministerio Fiscal. 2.2. Obxecto do proceso. 2.3. Procedemento: demanda e contestación; rebeldía procesal; comparecencia e vista; sentenza e recursos. 2.4. Medidas cautelares. 3. Reintegración da capacidade e modificación no alcance da incapacitación. 4. Declaración de prodigalidad: 4.1 Legitimación, representación e defensa; 4.2 Tramitación proba e sentenza. 5. O control xudicial do internamento non voluntario por trastorno psíquico: autorización previa; o internamento de menores. 6. Rexime de recursos.

Lección 4. OS PROCESOS SOBRE FILIACIÓN E MENORES

1. Procesos de filiación: 1.1 Cuestións previas: pretensións posibles. 1.2. A legitimación activa e pasiva nos procesos de reclamación ou impugnación. 1.3. O iter procedimental: proceso e sentenza; especialidades en materia de proba. 1.4. Medidas cautelares. 2. O proceso de menores: 2.1. Cuestións previas. 2.2. Garda. 2.3 Alimentos

Lección 5. OS PROCESOS MATRIMONIALES

1. Consideracións xerais. 1.1 A Jurisdicción española; a competencia. 2. Os procesos matrimoniales: 2.1. As Partes. 2.2. Os efectos da nulidad, separación e divorcio e a súa modificación. 3. O proceso contradictorio. 3.1 Ambito de aplicación. 3.2 Procedemento. 4. O proceso consensual. 4.1 Ambito de aplicación. 4.2 Procedemento. 5. Medidas provisionais: medidas previas urxentes e medidas provisionais.

II. OS PROCESOS DECLARATIVOS ESPECIAIS PARA LA TUTELA DO DEREITO DE CRÉDITO

Lección 6. O XUIZO EXECUTIVO

1. Créditos tutelables a través do chamado xuízo executivo. 2. O xuízo executivo: 2.1. A competencia. 2.2. A demanda executiva y o auto despachando execución. 2.3. Posicións do demandado 2.4. Resolución e efectos; rexime de recursos. 3. Os xuízos executivos en materia de provisión de fondos y honorarios dos procuradores y avogados.

Lección 7. O XUIZO CAMBIARIO

1. Competencia e postulación; requisitos dos títulos cambiarios. 2. Demanda, admisión e requerimento de pago. 3. O embargo preventivo de bens. 4. Tramitación sen oposición. 6. Tramitación con oposición. 7. Rexime de recursos

Lección 8. O PROCESO MONITORIO

1. Obxecto do proceso monitorio; o soporte documental. 2 Competencia e postulación. 3. O procedemento; petición inicial, requerimento. 4. A conduta do deudor 5. A transformación do proceso monitorio en declarativo plenario.

III. PROCESOS SUMARIOS

Lección 9. O PROCESO DE DESAHUCIO

1. Obxecto e natureza do proceso de desahucio: os diferentes xuízos de desahucio. 2. Competencia. 3. Procedemento. 4. As condutas do demandado ante o requerimento. 5. A execución da sentença de desahucio.

PARTE SEGUNDA
 PROCESOS PENALES ESPECIALES

Lección 10. ENJUICIAMIENTO RÁPIDO DE DELITOS E FALTAS
 1. O enjuiciamiento rápido de delitos. 1.1 Ambito de aplicacion 1.2 Actuacions previas. 1.3 A conformidade no enjuiciamiento rapido. 1.4 Xuizo e sentenza e a sua impugnación. 2. O enjuiciamiento inmediato de faltas. 2.1 Ambito de aplicacion. 2.2 Actuacions previas. 2.3 Actuacions ante o Xuzgado de Garda.

Lección 11. O PROCESO ANTE O TRIBUNAL DO XURADO
 1. Ámbito de aplicación e competencia. 2. Procedemento: fase de instruccion; fase intermedia; o xuizo ante o Tribunal do Xurado. 3. Sentenza y recursos.

Lección 12. O PROCESO DE MENORES
 1. Competencia. 2. Partes. 3. Procedemento. Sentenza e recursos.

PARTE TERCERA
 MÉTODOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS

Lección 13. MÉTODOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS
 1. o conflicto e medios de solución. 2. Introducción a la Alternativa Disputa Resolution.

Lección 14. MEDIACIÓN
 1. Consideracions xerais sobre a mediación. 2. Principios. 3. O mediador. 4. Procedemento. 5. Modalidades.

Lección 15. O ARBITRAXE
 1. Concepto e fundamento. 3. Orzamentos do procedemento arbitral. 4. Procedimiento. 5. Ejecución dos laudos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26.5	45	71.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	13	33
Traballos de aula	20	7.5	27.5
Actividades introdutorias	3	4	7
Saídas de estudo/prácticas de campo	0	4	4
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Estudo de casos/análise de situacións	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases practicas procederase o estudio e análisis dos diferentes supuestos practicos referentes os temas que forman parte dos contidos da asignatura. Os enunciados serán previamente facilitados os estudantes.
Traballos de aula	Os problemas planteados e analizados no curso das clases practicas serán resoltos polo estudante no percurso da mesma clase e remitidos as docentes
Actividades introdutorias	Consiste na busca, lectura e traballo de documentación dos contidos precisos tanto para facer o encuadramento da asignatura, como dos elementos singulares dos exercicios e traballos de aula
Saídas de estudo/prácticas de campo	A docencia da asignatura complementarase con asistencia o foro; as fechas e contido concreto esta supeditado a disponibilidad dos diferentes xuzgados e tribunais de Ourense

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atenderanse e resolverán dúbidas dos estudantes respecto dos contidos, actividades ou exercicios que se propuxesen para adquirir as competencias perseguidas. A tutoria virtual, a través do e mail da coordinadora, estará aberta ao alumnado durante todo o cuadrimestre
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderanse e resolverán dúbidas dos estudantes respecto dos contidos, actividades ou exercicios que se propuxesen para adquirir as competencias perseguidas. A tutoria virtual, a través do e mail da coordinadora, estará aberta ao alumnado durante todo o cuadrimestre

Avaliación

	Descrición	Cualificación

Probas de resposta curta	Fixanse con carácter provisional a terceira semana de novembro e a terceira semana de decembro, para a realización de dúas probas tipo test ou de resposta curta, atinentes a parte de materia xa explicada (a data definitiva quedará fixada en función da docencia). A nota media de ambas as dúas probas constituirá o 25% da nota final. Estas probas non liberan materia de face ao exame final	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	A proba final terá por obxecto a avaliación dos contidos do programa Consistirá na realización dun exame oral cunha relación de preguntas abertas de extensión e contido variables. Al profesoras anunciarán con antelación suficiente os detalles relativos a forma e contido e no seu caso os criterios de avaliación. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-2015.	50
Estudo de casos/análise de situacións	Na terceira semana de xaneiro (data provisional), realízase unha proba práctica que consiste na resolución dun caso. A nota desta proba constitúe o 25% da calificación final.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia activa e a participación en seminarios serán tidos en conta a hora de determinar a calificación final cando o estudante demostre que por estas vías adquiriu competencias do grado e da materia. O sistema de calificación será numérico seguindo a tal efecto o previsto no R.D. 1125/2003. Primeira oportunidade (maio/xuño): O estudante debe elixir entre un sistema de avaliación continua ou a realización dun exame final.

a) Avaliación continua. Para optar por este sistema, o estudante terá que asistir polo menos a un 80% das sesións maxistras e clases prácticas. Partindo de tal asistencia regular, serán criterios básicos de calificación o nivel de coñecementos demostrados polo estudante, así como o rigor na expresión e argumentación xurídica. Asemesmo valorarase o nivel de profundidade acadado nas diferentes labores encomendadas o longo do cuadrimestre.

O estudante que se someta ao sistema de avaliación continua realizará durante o cuadrimestre as dúas probas teóricas tipo test o de resposta curta, cuxa nota media constituirá o 25% da cualificación final, e unha proba práctica que constituirá tamén o 25% da cualificación final. A avaliación completárase co exame final que será oral e realizarase nas datas e horarios especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultades para o curso 2014/15. Este exame representa o 50% da nota final, pero ten que ser superado cun 5 sobre 10 para que se sume a nota obtida na avaliación continua. b) Exame final: O estudante que non se someta ao sistema de avaliación continua realizará un exame final que representa o 100% da cualificación da materia. Serán criterios básicos de cualificación o nivel de coñecementos demostrados polo estudante, así como o rigor na exposición e argumentación xurídica. O exame constará de dúas partes: Unha proba práctica escrita consistente no estudo dun caso. Esta proba práctica representará o 20% da cualificación final. Unha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 80% da cualificación final. Para poder superar a materia a través do exame final, o estudante terá que superar as dúas partes do exame. É dicir, na proba práctica, terá que obter polo menos un 1 sobre 2; e, na proba teórica un 4 sobre 8. As datas e horarios das probas de avaliación son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014/2015.

Segunda oportunidade (xullo): No se permite a conservación das calificacións obtidas na avaliación continua para a segunda oportunidade. Serán criterios básicos de calificación o nivel de coñecementos demostrados polo estudante así como o rigor na expresión e argumentación xurídica. Consistirá para todos os alumnos nun exame final único que representa o 100% da cualificación da materia. O exame constará de dúas partes: Unha proba práctica escrita consistente no estudo dun caso. Esta proba práctica representará o 20% da cualificación final.

Unha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 80% da cualificación final. Para poder superar a materia a través do exame final, o estudante terá que superar as dúas partes do exame. É dicir, na proba práctica, terá que obter polo menos un 1 sobre 2; e, na proba teórica un 4 sobre 8. As datas e horarios das probas de avaliación son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014/2015.

Bibliografía. Fontes de información

Cortes Domínguez, Moreno Catena, **Derecho Procesal Civil. Parte Especial**, 2013,

De la Oliva Santos, Díez Picazo; Vegas Torres, **Ejecución y procesos especiales**, 2005,

Cortes Domínguez, Moreno Catena, **Derecho Procesal Penal**, 2012,

González Pillado, Esther, **La intervención de terceros en los Procesos Civiles Especiales**, 2014,

González Pillado, Esther, **Mediación con menores infractores en España y los países de su entorno**, 2012,

Tirant on line,

Westlaw,

Se recomienda el uso das BBDD de Tirant on line e Westlaw, ambas de acceso libre para os estudantes da Universidade de Vigo

BIBLIOGRAFÍA

- **CORTÉS DOMÍNGUEZ, MORENO CATENA, Derecho Procesal Civil. Parte Especial, Valencia, 2012.**

- DE LA OLIVA SANTOS, DÍEZ-PICAZO, VEGAS TORRES, *Ejecución y procesos especiales*, 2004.
- CORTÉS DOMÍNGUEZ, MORENO CATENA, *Derecho Procesal Penal*, Valencia, 2012.
- GONZÁLEZ PILLADO (coord.), *Mediación con menores infractores en España y los países de su entorno*, Valencia, 2012.
- GONZÁLEZ PILLADO (coord.), *Resolución de conflictos en materia de consumo: proceso y arbitraje*, Madrid, 2009.
- SOLETO MUÑOZ (dir.), *Mediación y resolución de conflictos: técnicas y ámbitos*, Madrid, 2011.
- BARONA VILAR, *Arbitraje y justicia en el siglo XXI*, Madrid, 2007.

En canto a repertorios legais e xurisprudenciais recoméndase o uso de:

- Tirant On Line <http://www.tirantonline.com>
- Westlaw <http://www.westlaw.es>

Ambos os dous recursos son de acceso libre para estudantes da Universidade de Vigo dende ordenadores da propia Universidade.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito penal e procesual de menores/O03G080V01908

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito procesual penal/O03G080V01604

Sistema xudicial español e proceso civil/O03G080V01504

Outros comentarios

E recomendable ser capaz de manexar bases de datos xuridicas e aplicacións informáticas do office.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xurisdición contenciosa-administrativa e proceso laboral**

Materia	Xurisdición contenciosa-administrativa e proceso laboral			
Código	003G080V01703			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Dereito público Dereito público especial			
Coordinador/a	Conde Fernández, Francisco Fernández Prol, Francisca			
Profesorado	Conde Fernández, Francisco Fernández Prieto, Marta Fernández Prol, Francisca			
Correo-e	fconde@uvigo.es franfernandez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia "Xurisdicción contencioso-administrativa e proceso laboral" estrutúrase en dous bloques adicados, respectivamente, á análise das ordes xurisdiccionais contencioso-administrativa e social. A tal efecto, examínanse as competencias e estrutura das citadas ordes, así como as actuacións a desenvolver perante as mesmas no marco dos procesos propios de cada unha.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
B1	Capacidade de síntese e análise
B5	Capacidade para organizar e planificar
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A6
Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	A9
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11
Capacidade de síntese e análise	B1
Capacidade para organizar e planificar	B5
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8
Traballar de forma cooperativa	B9
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)	B12

Contidos

Tema	
BLOQUE I. JURISDICCION CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVA	(*)1.1.- El control jurisdiccional de la Administración 1.2.- Evolución histórica 1.3.- Extensión y límites de la jurisdicción contencioso-administrativa 1.4.- Órganos judiciales y competencia
TEMA 1. INTRODUCCIÓN: O CONTROL DE LEGALIDADE DA ACTIVIDADE ADMINISTRATIVA.	
TEMA 2. ASPECTOS PROCESAIS DO CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVO.	1. Xurisdicción.- 2. Competencia.- 3 As partes (capacidade procesal e lexitimación).- 4. O obxecto.- 5. Tutela cautelar.

TEMA 3. PROCEDEMENTOS CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVOS.	(*)3.1. Procedimiento ordinario 3.1.1.- Interposición 3.1.2.- Reclamación del expediente y emplazamiento de los interesados 3.1.3.- Alegaciones previas, demanda y contestación 3.1.4.- Prueba, vista y conclusiones 3.1.5.- Sentencia 3.1.6.- Otros modos de finalización del procedimiento 3.2.- Procedimiento abreviado 3.3.- Procedimientos especiales 3.3.1.- Procedimiento especial en materia de derechos fundamentales 3.3.2.- Cuestión de ilegalidad 3.3.3.- Suspensión previa de actos o acuerdos
TEMA 4. RECURSOS CONTRA PROVIDENCIAS, AUTOS E SENTENCIAS	(*)4.1.- Recursos ordinarios y extraordinarios: concepto y características 4.2.- Recurso de apelación 4.3.- Recurso de casación 4.4.- Recurso de casación para la unificación de doctrina 4.5.- Recurso de casación en interés de ley 4.6.- Recursos contra Autos, providencias y diligencias de ordenación
TEMA 5. SOLUCIÓN EXTRAJUDICIAL DE CONFLICTOS EN DEREITO ADMINISTRATIVO. BLOQUE II. O PROCESO LABORAL	
TEMA 1. A ORDE XURISDICCIONAL SOCIAL	1. Concepto e fontes reguladoras.- 2. Competencias da orde xurisdiccional social.- 2.1. Materias incluídas.- 2.2. Delimitación competencial fronte a outras ordes da Xurisdicción.- 3. O exercicio das accións laborais e a Lei Concursal: competencias atribuídas ao xuíz do concurso no eido laboral.- 4. Planta e regras de competencia funcional e territorial.- 4.1. Os xulgados do social.- 4.2. As salas do Social dos Tribunais Superiores de Xustiza.- 4.3. A Sala do Social da Audiencia nacional.- 4.4. A Sala do Social do Tribunal Supremo.- 5. O Tribunal Constitucional: cuestión de inconstitucionalidade e recurso de amparo.- 6. Referencia á competencia xudicial internacional da orde social.
TEMA 2. O DESENVOLVEMENTO DA ACTIVIDADE XURISDICCIONAL	1. Principios informadores do proceso laboral.- 2. As partes do proceso.- 2.1. Capacidade para ser parte.- 2.2. Capacidade procesal.- 2.3. Lexitimación.- 2.4. Postulación.- 3. Pluralidade de partes: litisconsorcio e intervención procesal. Referencia á intervención do Fondo de Garantía Salarial.- 4. Os actos procesais.- 4.1. Das actuacións procesais.- 4.2. Presentación de escritos.- 4.3. Resolucións e dilixencias de ordenación.- 4.4. Actos de comunicación.- 5. Clases de procesos.
TEMA 3. O PROCESO LABORAL ORDINARIO	1. Prescripción e caducidade das accións.- 2. Fase preprocesal.- 2.1. Conciliación ou mediación previa. Laudos arbitrais- 2.2. Reclamación administrativa previa (remisión).- 3. Inicio, desenvolvemento e conclusión do proceso.- 3.1. Actos preparatorios.- 3.2. Demanda.- 3.3. Fase de admisión e medidas precautorias.- 3.4. Citación das partes e conciliación xudicial.- 4.5. Xuízo e práctica de probas. Dilixencias finais- 4.6. Conclusións e sentenza.- 5. Referencia a supostos de acumulación: de accións, de procesos.- 6. O proceso monitorio.
TEMA 4. MODALIDADES PROCESAIS I	1. Procesos de despido disciplinario e de impugnación de sancións.- 2. Procesos derivados da extinción do contrato de traballo por causa obxectivas, por despido colectivo e outras causas de extinción.- 3. Procesos especiais por vacacións, materia electoral, mobilidade xeográfica, modificacións substanciais de condicións de traballo e dereitos de conciliación da vida persoal, familiar e laboral recoñecidos legal ou convencionalmente.
TEMA 5. MODALIDADES PROCESAIS II	1. Procesos especiais en materia de Seguridade Social.- 2. Do procedemento de oficio e do de impugnación de actos administrativos en materia laboral e de Seguridade Social non prestacionais.- 3. Do proceso de conflitos colectivos.- 4. Da impugnación de convenios colectivos.- 5. Das impugnacións relativas aos estatutos dos sindicatos e das asociacións empresariais ou a súa modificación.- 6. Da tutela dos dereitos fundamentais e liberdades públicas.

TEMA 6. MEDIOS DE IMPUGNACIÓN E EXECUCIÓN DE SENTENCIAS

1. Medios de impugnación.- 1.1. Recursos contra providencias, autos, dilixencias de ordenación e decretos: recurso de reposición e recurso de queixa.- 1.2. O recurso de suplicación.- 1.3. O recurso de casación.- 1.4. O Recurso de casación para a unificación de doutrina.- 1.4. Remedios e recursos contra sentencias firmes: audiencia ao demandado rebelde, nulidade de actuación, error xudicial, revisión de sentencias e recurso de amparo (remisión).- 2. Execución de sentencias.- 2.1. Execución provisional e execución definitiva.- 2.2. Execucións dinerarias.- 2.3.- Execucións con especialidades: execución das sentencias firmes de despido; execución de sentencias firmes fronte a entes públicos; execución provisional de sentencias condenatorias en materia de Seguridade Social; execución provisional de sentencias condenatorias recaídas noutros procesos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	20	35
Titoría en grupo	2	6	8
Sesión maxistral	35	30	65
Probos de tipo test	1	20	21
Probos de resposta curta	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Titoría en grupo No marco das titorías en grupo resolveranse, de xeito individual e personalizado, as dúbidas xurdidas no marco das sesións maxistrais ou con ocasión das clases prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	30
Probos de tipo test	Probos para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta. Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	35
Probos de resposta curta	Probos para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	35

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os exames realizaranse na data, hora e lugar sinalados no calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-2015 Os exames terán lugar nas datas aprobadas en Xunta de Facultade para o curso 2014-2015. 1. SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA:

A avaliación da materia ou nota final será, no marco do devandito sistema de avaliación, o resultado da suma das calificacións acadadas nas seguintes probas obrigatorias:

A. Avaliación da participación activa (30% da nota final)

Bloque I (15%): Terase en conta a "asistencia activa" (asistencia + participación). Valorarase especialmente o esforzo e o interese das/os estudantes sen que, en ningún caso, se recoñeza valor ningún á mera asistencia.

Para poder ter acceso á avaliación continua, é requisito previo imprescindible entregar ao profesor, ao principio do curso, a

"ficha" persoal con datos actualizados e foto recente.

As/os estudantes que o desexen poderán voluntariamente realizar pequenos traballos ou lecturas de bibliografía especializada tutelados ou guiados polo profesor.

En todo caso, as/os estudantes poden voluntariamente renunciar á avaliación continua e confiar o 100% da súa cualificación neste Bloque I ao exame sen máis que facelo constar de forma expresa e asinada no propio exame.

Bloque II (15%): O/a alumno/a que opte polo sistema de avaliación continua, deberá acreditar a **asistencia a un 80% das clases**. De non acreditar esta presencialidade mínima, o/a alumno/a quedará automaticamente excluído do sistema de avaliación continua, debendo, xa que logo, someterse ao sistema de avaliación final. As faltas de asistencia só quedarán excusadas nos casos de accidente ou enfermidade graves debidamente xustificadas.

No marco dos grupos medianos, plantexaranse distintas tarefas -casos prácticos, cuestionarios- que serán entregadas segundo os prazos previstos no cronograma previamente facilitado. Procederá á corrección das devanditas tarefas na aula, con todo, a efectos de calificación, seleccionárase unha tarefa -idéntica para todos- entre tódalas plantexadas.

B. Proba de respostas curtas relativa ao Bloque I da materia (35% da nota final)

Os/as alumnos/as realizarán unha proba de respostas curtas relativa ao Bloque I da materia, e **poderán utilizar como material de apoio textos legais**. Para superar a materia, o/a alumno/a deberá obter, na devandita proba, unha nota mínima de 4 sobre 10. En todo caso, se a nota obtida polo/a alumno/a nesta proba é superior a 4 pero inferior a 5, a calificación final non poderá exceder de 6. A devandita proba realizarase na data oficial de exame da materia.

C. Proba tipo test relativa ao Bloque II da materia (35% da nota final)

Os/as alumnos/as realizarán unha proba tipo test: preguntas pechadas de elección múltiple (sinalando unha resposta entre un número limitado de posibilidades). A citada proba tipo test incluírá preguntas de carácter teórico (contidos propios das clases maxistras) e de carácter práctico (contidos propios de grupos medianos e, no seu caso, de accións titoriais), relativas ao Bloque II da materia. Para superar a materia, o/a alumno/a deberá obter, na devandita proba, unha nota mínima de 4 sobre 10. En todo caso, se a nota obtida polo/a alumno/a nesta proba é superior a 4 pero inferior a 5, a calificación final non poderá exceder de 6.

A devandita proba realizarase na data fixada no cronograma da materia, en todo caso ao remate da explicación do Bloque II.

Se o/a alumno/a non superase a materia en primeira convocatoria, as calificacións acadadas como consecuencia da avaliación da participación activa e das probas de resposta curta ou tipo test conservaranse para a convocatoria do mes de xullo, examinándose o alumno, na devandita convocatoria, só daquela parte do programa -Bloque I ou Bloque II- non superada en primeira convocatoria. Porén, o/a alumno/a, se así o manifesta, poderá optar por someterse ao sistema de avaliación final renunciando as calificacións acadadas no marco da avaliación continua.

En todo caso, as calificacións acadadas no marco da avaliación da participación activa, na proba de resposta curta e na proba tipo test non se conservarán para convocatorias de cursos académicos posteriores. O/a alumno/a deberá entón someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás opción pola avaliación final.

2. SISTEMA DE AVALIACIÓN FINAL:

A avaliación da materia ou nota final será a acadada nun único exame a realizar na data oficial, nos seguintes termos:

Bloque I:

A mesma proba descrita no apartado 1.B, que representará un 50% da calificación final

Bloque II: Constará das seguintes probas:

A. Proba de respostas de desenvolvemento que representará un 40% da calificación final.

B. Estudio de casos/análise de situacións que representará un 10% da calificación final

3. CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA:

Na convocatoria fin de carreira o/a alumno/a será avaliado nun único exame escrito, de carácter teórico e práctico, que representará o 100% da nota final.

Bibliografía. Fuentes de información**BLOQUE I - Xurisdicción Contencioso-administrativa**

BUSTILLO BOLADO, R.: *La aplicación de la Ley de Enjuiciamiento Civil en el Contencioso-administrativo*, Aranzadi, Cizur menor (Navarra), 2005.

BUSTILLO BOLADO, R.: *Convenios y contratos administrativos: transacción, arbitraje y terminación convencional del procedimiento*, 3ª ed., Aranzadi, Cizur Menor (Navarra), 2010.

BUSTILLO BOLADO, R.: "Tutela judicial, Ley de la Jurisdicción Contencioso-administrativa y práctica forense: viejas dificultades y nuevas propuestas", en *Revista de Administración Pública* núm. 184, 2011, pgs. 159 ss.

DE LA SIERRA MORÓN, S.: *Tutela cautelar contencioso-administrativa y Derecho europeo*, Aranzadi, Cizur menor (Navarra), 2004.

FERNÁNDEZ TORRES, J.R.: *La formación histórica de la Jurisdicción Contencioso-administrativa (1845-1868)*, Civitas, Madrid, 1998.

FERNÁNDEZ TORRES, J.R.: *Jurisdicción administrativa revisora y tutela judicial efectiva*, Civitas, Madrid, 1998.

GARCÍA DE ENTERRÍA, E./ FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, T.R.: *Curso de Derecho Administrativo. II*, 12ª ed., Civitas, Madrid, 2011.

GARCÍA DE ENTERRÍA, E.: *Las transformaciones de la justicia administrativa: de excepción singular a la plenitud jurisdiccional ¿un cambio de paradigma?*, Civitas, Madrid, 2007.

GARCÍA DE ENTERRÍA, E.: *La batalla por las medidas cautelares*, Madrid, Civitas, 1992.

GEIS CARRERA, G.: *La ejecución de las sentencias urbanísticas*, Atelier, Barcelona, 2009.

MARTIN REBOLLO, L.: *Leyes Administrativas*, Ed. Aranzadi (Última edición).

BLOQUE II - Xurisdicción Social**Textos normativos:**

Legislación laboral y de Seguridad Social, Tecnos, última edición

Legislación Social Básica, Thomson Civitas, última edición

Legislación Laboral y de Seguridad Social, Netbiblio, última edición.

Legislación Laboral y de Seguridad Social, Aranzadi, Pamplona, última edición.

Código de la Seguridad Social, Aranzadi, Pamplona, última edición.

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Argumentación e interpretación xurídica**

Materia	Argumentación e interpretación xurídica			
Código	003G080V01901			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Profesorado	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Correo-e	bonorino@uvigo.es			
Web	http://www.pablobonorino.es			
Descrición xeral	A asignatura ten como obxectivo ofrecer ferramentas teóricas para mellorar as prácticas argumentativas e interpretativas dos alumnos.			

Competencias de titulación

Código	
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer as principais ferramentas que ofrece a lóxica e a teoría da argumentación xurídica contemporánea	A8	B13
Ser quen de argumentar xuridicamente.	A11	
Ser quen de manexar a oratoria xurídica.	A8	
Comprender a relación entre as teorías da interpretación xurídica e a práctica xurídica	A15	
	A13	B1
	A14	B7
Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do Dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	A9	
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade.	A5	
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	A11	
Ser quen de manexar fontes xurídicas.	A12	
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.	A13	
Capacidade de síntese e análise.		B1
Capacidade para aprender.		B2
Capacidade de xestión da información.		B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións.		B4

Capacidade para organizar e planificar.	B5
Resolver problemas de forma eficaz.	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Traballar de forma cooperativa.	B9
Preocupación pola calidade.	B10
Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.	B11
	B12
Comunicarse de xeito efectivo nun medio de traballo (habilidades nas relacións interpersoais).	B13
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.	

Contidos

Tema

I. DESACUERDOS E DEBATES	1. O concepto de desacuerdo 1.1 Clasificación de desacuerdos 1.2 Análise de desacuerdos 2. Desacuerdos non genuinos 2.1 Desacuerdos meramente verbales 2.2 Definición e desacuerdos verbales 3. Intercambios argumentativos 3.1 Diferenzas de opinión 3.2 Desacuerdos e debate 4. A argumentación en debates
II. ARGUMENTACIONES XURÍDICAS	1. Identificación e reconstrución de argumentos 2. A reconstrución de argumentaciones 3. Un caso paradigmático de razonamiento xurídico: a sentenza xudicial 4. Sentenza xudicial e cuestións estereotipadas 5. Reconstrución de argumentaciones xudiciais
III. LÓXICA DEDUCTIVA	1. Validez e forma lóxica 2. Argumentos deductivos simples 2.1 O modus ponens 2.2 O modus tollens 2.3 O argumento hipotético 2.4 O argumento disyuntivo 2.5 O dilema 3. Argumentos deductivos complexos 4. As cadeas deductivas 5. As formas válidas complexas 5.1 A redución ao absurdo 6. Silogismos
IV. LÓXICA INDUCTIVA	1. O ámbito da probabilidade 2. Que é un argumento inductivo? 3. Algunhas concepcións erróneas sobre a inducción 4. A forza inductiva dun argumento 5. Inducción e probabilidade e 6. Argumentos inductivos 7. As formas inductivas máis usuais na práctica xurídica 7.1 Inferencias por enumeración 7.2 A analogía 7.3 A abducción
V. LÓXICA INFORMAL	1. As falacias na argumentación xurídica 2. Un modelo dialóxico e normativo 2.1 Diálogo racional 2.2 Regras positivas e negativas 2.3 A carga da proba en debates orais 3. Falacias non formais 3.1 A apelación á autoridade 3.2 Os ataques persoais 4. Interrogatorios 4.1 Preguntas, contestaciones e respostas 4.2 Tipos de preguntas 4.3 Orzamentos, preguntas e falacias 4.4 Avaliación de interrogatorios

VI. TEORÍAS DA ARGUMENTACIÓN

1. As teorías da argumentación jurídica contemporáneas
2. Principios constitucionais e argumentación jurídica
3. Modelos descriptivos e normativos
  - 3.1 A teoría de Aarnio
  - 3.2 A teoría de Alexy
  - 3.3 A teoría de MacCormick
  - 3.4 A teoría de Toulmin
4. A retórica
  - 4.1 Tópica e retórica
  - 4.2 Perelman e a nova retórica

VII. TEORÍAS DA INTERPRETACIÓN

1. Que é interpretar?
2. Interpretación e significado
3. As teorías contemporáneas da interpretación jurídica
  - 3.1 A posición de Kelsen
  - 3.2 A posición de Ross
  - 3.3 A posición de Hart
  - 3.4 A posición de Dworkin
4. Interpretación e dogmática jurídica
5. Interpretación e aplicación do dereito
6. Interpretación e argumentación
  - 6.1 Argumentos interpretativos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	22.5	37.5
Presentacións/exposicións	3	14.7	17.7
Sesión maxistral	26	46.8	72.8
Outras	2	15	17
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Formulación e realización de actividades de carácter práctico.
Presentacións/exposicións	Preparación en pequenos grupos dun tema e exposición oral.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais dirixida aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Resolución de dúbidas teóricas e prácticas.
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Avaliación do estudo intensivo de determinados temas, discusión, participación e elaboración de documentos e conclusións.	Hasta 10
Outras	Proba obxectiva que poderá consistir na realización dunha pregunta longa, de varias preguntas curtas ou nunha proba tipo test.	Hasta 70
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas de avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. Os alumnos deberán resolver as actividades formuladas, aplicando os contidos teóricos e prácticos da materia.	Hasta 20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que non poidan participar na avaliación continua -ou que haxan desaprobado- teñen dereito a un exame teórico-práctico co que poden obter o 100 % da cualificación. Dita proba obxectiva constará dunha parte escrita e unha parte oral.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-15.

Bibliografía. Fuentes de información

- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Análisis lógico y derecho**, CEC,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Argumentación en debates**, SPUV,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Introducción a la lógica jurídica**, Ediciones Suárez,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **El imperio de la interpretación**, Dykinson,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl (ed.), **Razonamiento jurídico y administración de justicia**, Bubok,
- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Introducción a la metodología de las ciencias jurídicas y sociales**, Astrea,
- Atienza, Manuel, **Las razones del derecho**, CEC,
- García Amado, Juan Antonio, **El derecho y sus circunstancias. Nuevos ensayos de filosofía jurídica**, Universidad del Externado,
- Feteris, Evelin, **Fundamentos de la argumentación jurídica. Revisión de las teorías sobre la justificación de las decisiones judiciales**, Universidad del Externado,
- Copi, Irving M., y Cohen, Carl, **Introducción a la lógica**, Limusa,
- Lifante Vidal, Isabel, **La interpretación jurídica en la teoría del derecho contemporánea**, CEC,
- Marmor, Andrei, **Interpretación y teoría del derecho**, Gedisa,
- Aarnio, Aulis, **Lo racional como razonable. Un tratado sobre la justificación jurídica**, CEC,
- Hernández Marín, Rafael, **Interpretación, subsunción y aplicación del derecho**, Marcial Pons,
- Iturralde Sesma, Victoria, **Aplicación del derecho y justificación de la decisión judicial**, Tirant lo Blanch,
- Vernengo, Roberto, **La interpretación literal de la ley**, Abeledo-Perrot,
- Gimeno Presa, María Concepción, **Interpretación y derecho. Análisis de la obra de Riccardo Guastini**, Universidad del Externado,
- Guastini, Riccardo, **Distinguiendo. Estudios de teoría y metateoría del derecho**, Gedisa,
- Alexy, Robert, **Teoría de la argumentación jurídica. La teoría del discurso racional como teoría de la fundamentación jurídica**, CEC,
- Rodríguez Boente, Sonia, **La justificación de las decisiones judiciales. El artículo 120.3 de la Constitución Española**, SPUSC,
- Perelman, Chaim, **Tratado de la argumentación. La Nueva Retórica**, Gredos,
- Atienza, Manuel, **Tratado de argumentación jurídica**, Trotta,
-

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito de defensa da competencia**

Materia	Dereito de defensa da competencia			
Código	003G080V01902			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Dereito privado Dereito público			
Coordinador/a	Tobio Rivas, Ana María García Gago, José Javier			
Profesorado	García Gago, José Javier Tobio Rivas, Ana María			
Correo-e	jjaviergarciag@yahoo.es atobio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
B2	Capacidade de aprender
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer as principais institucións xurídicas	A1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2
Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional	A7
Ser quen de manexar fontes xurídicas	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	A13
Capacidade de aprender	B2
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	B13

Contidos

Tema	
BLOQUE I: DEREITO PRIVADO DA LIBRE COMPETENCIA	I. FUNDAMENTOS DO DEREITO DA LIBRE COMPETENCIA. II. REGULACIÓN DA LIBRE COMPETENCIA: DEREITO ESPAÑOL E COMUNITARIO III. CONDUTAS PROHIBIDAS 1. Condutas colusorias 2. Abuso de posición dominante 3. Falseamento da libre competencia por actos desleais 4. Excepcións ás condutas prohibidas IV. CONDUTAS CONTROLADAS 1. Concentracións económicas 2. Axudas públicas

BLOQUE II: DEREITO PÚBLICO DA COMPETENCIA	I. A DEFENSA DA COMPETENCIA COMO MANIFESTACIÓN DA CHAMADA ORDE PÚBLICA ECONÓMICA. II. A REGULACIÓN DA LIBRE COMPETENCIA: DEREITO COMUNITARIO E ORDENAMIENTO ESPAÑOL. III. A ORGANIZACIÓN ADMINISTRATIVA DA COMPETENCIA. 1. Aspectos xerais e competenciales. 2. A Comisión Nacional dos Mercados e da Competencia 3. A organización autonómica 4. A resolución dos conflitos que se susciten entre o ámbito de actuación dos órganos estatais e autonómicos de defensa da competencia IV. PROCEDEMENTO NACIONAL 1. Disposicións xerais 2. Procedemento sancionador 3. Procedemento de control de concentracións económicas 4. Procedemento de control de axudas ilegais V. REXIME SANCIONADOR VI. REFERENCIA AO PROCEDEMENTO E SANCIÓN NO DEREITO COMUNITARIO.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	26	52
Estudo de casos/análises de situacións	26	39	65
Probas de resposta curta	2	31	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesor procederá á exposición dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices de traballo.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, ou suceso real ou adaptado, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	De modo permanente o profesor tratará de orientar e motivar aos alumnos no proceso de aprendizaxe. O profesor manterá entrevistas cos alumnos para asesoralos nas actividades de aprendizaxe que se propoñan. Así favorecerase o análise de feitos, casos prácticos ou sucesos reais, coa finalidade de coñecelos, interpretalos, resolvelos, completar coñecementos, e incluso adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Asistencia y participación activa	5
Estudo de casos/análises de situacións	Plantearánse situacións ou problemáticas xa dadas, ou que poidan darse, partindo dos diferentes factores involucrados, o análisis dos antecedentes, condicións ... Tendráse en conta os plantexamentos, interpretacións e razonamentos que se poñan de manifesto no desenrolo dos casos prácticos.	25
Probas de resposta curta	Todos os alumnos, con independencia do sistema polo que se opte (avaliación continua ou non), deberán realizar unha proba obxectiva sobre os contidos da materia. Incluiránse preguntas directas sobre aspectos concretos. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

O inicio do curso, os alumnos deberán manifestar a súa intención -ou non- de acollerse ó sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores da materia proporcionaránlles un documento que aqueles deberán cubrir e asinar.

Primeira oportunidade de examen (convocatoria de Xaneiro)

A.- O **alumno que se acolla ó sistema de avaliación continua** deberá asistir regularmente ás clases presenciais e será evaluado conforme os criterios que se han indicado mais arriba (asistencia, estudo/resolución de casos -30% da calificación- e proba final obxectiva -70%-). Estes alumnos nunca serán avaliados mediante un exame final que represente o 100% da calificación da materia.

B.- O **alumno/a que non cubra e asine o documento presentado polos profesores da materia, o inicio do curso, non terán dereito a ser avaliados segundo o sistema de avaliación continua**. Por tanto, estes alumnos deberán someterse a una proba final obxectiva (exame final) que representará o 100% da súa calificación final.

Segunda oportunidade de examen (convocatoria de Xullo)

No exame da convocatoria de Xullo só se realizará unha proba final obxectiva, e a súa valoración dependerá de si o alumno se acolleu ó sistema de avaliación continua (70% da calificación final), ou non (100% da súa calificación).

Así, ós alumnos que se sometan ó sistema de avaliación continua, conservaráselle a nota de dito sistema. Isto é, se o alumno non superase a materia na convocatoria de Xaneiro (primeira oportunidade de exame), non perdería a calificación obtida ó longo do proceso de avaliación, xa que se lle conservaríase dita calificación.

Nembargantes, se o alumno non aprobase a materia nos citados exames do curso académico (Xaneiro ou Xullo), pasando a outro curso académico diferente, tería que, obrigatoriamente, someterse de novamente ó proceso de avaliación continua e realizar a proba final obxectiva. Quere porse de manifesto que as calificacións obtidas no proceso de avaliación continua non se gardan dun curso académico para outro.

* DATAS DAS PRÓBAS DE EVALUACIÓN: As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-15.

Bibliografía. Fontes de información

- BELLO MARTÍN-CRESPO, M^a. P. / HERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, F. (Coordinadores), **Derecho de la libre competencia comunitario y español**, Thomson-Aranzadi, Cizur Menor,
- BENEYTO, J. M^a / MAÍLLO, J. (Directores), **La nueva Ley de Defensa de la Competencia: análisis y comentarios**, Bosch,
- MASSAGUER, J. / FOLGUERA, J / SALA ARQUER, J.M. / GUTIÉRREZ, A. (Directores), **Comentario a la Ley de Defensa de la Competencia**, Thomson-Civitas,
- ODRIOZOLA, M. (Director) / IRISSARY, B. (Coordinadora), **Derecho español de la competencia: comentarios a la Ley 15/2007, Real Decreto 261/2008 y Ley 1/2002**, Bosch,
- ORTIZ BLANCO, L. / MAÍLLO GONZÁLEZ-ORÚS, J. / IBÁÑEZ COLOMO, P. / LAMADRID DE PABLO, A., **Manual de Derecho de la competencia**, Tecnos,
- PAREJO ALFONSO, L. / PALOMAR OLMEDA, A. (Directores), **Derecho de la Competencia. Estudios sobre la Ley 15/2007, de 3 de julio, de Defensa de la Competencia**, La Ley,
- SORIANO GARCÍA, J. E., **La defensa de la competencia en España**, lustel,
- BROSETA PONT, M./MARTINEZ SANZ, F., **Manual de Derecho Mercantil, Tomo I**, Tecnos,
- JIMENEZ SANCHEZ, G.J. (Coord), **Derecho Mercantil, Tomo I**, Marcial Pons,
- SANCHEZ CALERO, F./SANCHEZ-CALERO GUILARTE, J., **Instituciones de Derecho Mercantil, Tomo I**, Aranzadi-Thomson Reuters,
- BERCOVITZ RODRIGUEZ-CANO, A., **Apuntes del Derecho Mercantil**, Thomson-Aranzadi,
- BERCOVITZ RODRIGUEZ-CANO, A. (dir.), **Derecho de la Competencia y Propiedad Industrial en la Unión Europea**, Thomson-Aranzadi,
- VARELA CARID, F. (coord), **Estudios sobre la nueva Ley de la Competencia. Análisis desde la perspectiva gallega**, Xunta de Galicia,
- Muñoz Machado, S y Esteve Pardo, J (dir), **Derecho de la regulación económica, Vol. I (Fundamentos e instituciones de la regulación)**, lustel,
- ARROYO APARICIO, A., **La aplicación descentralizada de los arts. 81 y 82 del Tratado CE según el Reglamento CE núm. 1/2003**, en **Estudios de Derecho de la competencia (coord. por Manuel Pino Abad, Juan Ignacio Font Galán)**,
- ARROYO APARICIO, A., **Capítulo IV: Procedimiento y sanciones para las prohibiciones de los artículos 81 y 82 TCE**, en **Derecho de la Competencia y Propiedad Industrial en la Unión Europea, AA.VV. (ARROYO APARICIO, A. y ot.**
- COSCULLUELA MONTANER, L. y LÓPEZ BENÍTEZ, M., **Derecho público económico**, lustel,
- GUILLEN CARAMÉS, J., **Libre competencia y Estado autonómico**, Marcial Pons,

---

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

RAMÍREZ MARTÍNEZ, J. M., SALA FRANCO, T. y otros, *Curso de Derecho del Trabajo*, Tirant Lo Blanch, Valencia, última edición.

SALA FRANCO, T., ALBIOL MONTESINOS, I., *Derecho Sindical*, Tirant Lo Blanch, Valencia, última edición.

RODRÍGUEZ RAMOS, M.J., GORELLI HERNÁNDEZ, J. y VÍLCHEZ PORRAS, M., *Sistema de Seguridad Social*, Tecnos, Madrid, última edición.

Legislación Laboral y de Seguridad Social, Netbiblo, última edición.

Legislación Laboral y de Seguridad Social, Aranzadi, Pamplona, última edición.

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Dereito mercantil europeo/O03G080V01903

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito mercantil I/O03G080V01403

Derecho administrativo II/O03G080V01501

Dereito mercantil II/O03G080V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito mercantil europeo**

Materia	Dereito mercantil europeo			
Código	003G080V01903			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Paula Pombar, Mercedes de			
Profesorado	Paula Pombar, Mercedes de			
Correo-e	mfdepaula@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo da materia pretende aproximar ao alumno o coñecemento do Dereito europeo, e a súa aplicación as relacións xurídico-económicas transfronterizas nos Estados-membro, e súa influencia nos ordeamentos xurídicos nacionais tendente, sobor de todo, á armonización das legislacions internas.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos	A14
Ser quen de negociar e mediar	A18
Capacidade de síntese e análise	B1
Capacidade de aprender	B2
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11
Ser quen de argumentar xuridicamente	A8
Coñecer as principais institucións xurídicas	A1

Contidos

Tema	
1. UNIÓN EUROPEA E DEREITO MERCANTIL	1.1. O Dereito comunitario europeo e o Dereito mercantil: O Dereito mercantil comunitario. 1.1. O mercado interior e as liberdades enonómicas comunitarias. 1.3 A libre circulación de persoas: a liberdade de establecemento.
2. DEREITO EUROPEO DA COMPETENCIA E A PROPIEDAD INTELECTUAL	2.1. Do mercado común o mercado interior. A libre circulación de mercancias. 2.2. Libre circulación de mercancias e competencia desleal 2.3. Libre circulación de mercancias e dereitos de propiedades intelectual
5. DEREITO COMUNITARIO DA INSOLVENCIA	5.1. Procedementos de insolvencia: disposicións xerais 5.2 Recoñecemento do procedemento de insolvencia 5.3. Procedementos secundarios de insolvencia 5.4. Información ós acreedores e presentación dos seus créditos
3. DEREITO CONTRACTUAL EUROPEO	3.1. Principios do Dereito contractual europeo: hacia a unificación do Dereito privado europeo 3.2 Obligacions contractuais transfronterizas: lei aplicable 3.3. Validez e eficacia dos contratos

4. DEREITO EUROPEO DE SOCIEDADES

4.1 Libre circulación de capitais e liberdade de establecemento. O Dereito comunitario de sociedades e armonización do Dereito de sociedades
4.2. A Sociedade Anónima Europea -SE-
4.3. As agrupacións empresariais na UE
4.3. Economía social europea: Asociación Europea -AE- e Sociedade Cooperativa Europea - SCE-

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	13	24	37
Traballos tutelados	2	26	28
Prácticas en aulas de informática	5	0	5
Sesión maxistral	26	52	78
Probas de resposta curta	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	PROBA NA QUE SE PRESENTA UN FEITO OU PROBLEMÁTICA, QUE O ALUMNO DEBE ANALIZAR, SINTETIZAR, RAZOAR EN DEREITO E RESOLVER
Traballos tutelados	O ESTUDANTE ELABORA DOCUMENTOS SOBOR DA MATERIA, INVESTIGACIONES, MEMORIAS, ENSAYOS, RESUMO DE LECTURAS E/OU PELÍCULAS, COA EXPOSICIÓN DOS SEUS RESULTADOS
Prácticas en aulas de informática	OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA DO DESENVOLVEMENTO DO ALUMNO NO MANEXO E CONSULTA DAS BASES DE DATOS XURÍDICO-MERCANTÍS
Sesión maxistral	OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA SOBOR DA ATITUDE E PARTICIPACIÓN DO ALUMNO NO DESENROLO DAS EXPLICACIONES TEÓRICAS, BASEADA NA ASISTENCIA A CLASE, FORMULACIÓN DE PREGUNTAS, COMENTARIOS, OBSRVACIONES E RESPOSTA A PREGUNTAS REALIZADAS DURANTE A MESMA

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	A profesora atenderá, de forma individual ou en pequeno grupo, as necesidades e consultas do alumno relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe Orientarase o alumno na búsqueda de documentación mercantil nas bases de datos xurídicas. Plantexarase problemas e/ou exercicios relacionados coa materia, que o alumno debe analizar e resolver

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, plantexar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adiestrarse en procedimentos alternativos de solución	15
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobor da temática da materia, ou prepara resumos de lecturas, películas, conferencias, etc. Inclúe a búsqueda e recollida de información, lectura, visionado de cintas cinematográficas e manexo de bibliografía, redaccións...	20
Prácticas en aulas de informática	Actividades dirixidas a adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas ca materia, a través das ferramentas informáticas	5
Sesión maxistral	Atención e asimilación dos contidos da exposición pola profesora dos contidos da materia, bases teóricas e exercicios de valoración sobor da participación do alumno	20
Probas de resposta curta	Preguntas directas sobor dun aspecto concreto, que o alumno debe responder de maneira directa e concisa, en base os coñecementos que ten obtidos de materia	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

O inicio de curso, os alumnos deberán manifestar a súa intención -ou non- de acollerse o sistema de avaliación continua.

Primeira oportunidade de exame (convocatoria de xaneiro).

A. Os alumnos que se acollan ó sistema de avaliación continua deberán asistir regularmente as clases presenciais (mínimo dun 80%).O sistema de avaliación continua esixirá, en todo caso, cumprir co a referida asistencia mínima e ademais, requirirá unha participación activa e regular nas explicacións, exposicións e actividades/exercicios propostos que, de forma eventual e aleatoria, poderán ser recollidos polo profesor. Estas actividades representarán un 55% da cualificación

global. O 45% restante da cualificación virá determinado pola PROBA FINAL, que consistirá nuha única parte teórico-práctica co as características descritas.

B. **Os alumnos que non se acollan ó sistema de avaliación continua** deberán someterse a unha proba final obxectiva (exame final) que representará o 100% da súa calificación. Constará dunha parte teórica e unha parte practica. A parte teórica representará o 60% do total da cualificación, e a parte práctica o 40% restante.

Segunda oportunidade de exame (convocatoria de xullo):

No exame da convocatoria de xullo os alumnos serán avaliados en base a unha única PROBA FINAL, que representará o 100% da cualificación global, e consistirá nuha parte teórica e unha parte práctica. A parte teórica representará o 60% do total, e a parte práctica o 40% restante.

DATAS DAS PROBAS DE AVALIACIÓN

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014/2015

Bibliografía. Fontes de información

ILLESCAS ORTIZ, R., **DERECHO COMUNITARIO ECONÓMICO**, ...

PÉREZ CARRILLO, E.F., **ESTUDIOS DE DERECHO MERCANTIL EUROPEO**, ...

AA.VV., **DERECHO PRIVADO EUROPEO Y MODERNIZACIÓN DEL DERECHO CONTRACTUAL EN ESPAÑA**, ...

WEBGRAFÍA

. COMISIÓN EUROPEA: ec.europa.eu/index_es.htm

. PARLAMENTO EUROPEO: europarl.eu.int/home/default_es.htm

. CONSEJO DE LA U.E.: ue.eu.int/showPage.ASP?lang=es

. PORTAL DE DERECHO DE LA UNIÓN EUROPEA: eur-lex.europa.eu/

. TRIBUNAL DE JUSTICIA DE CE: curia.eu.int/es/index.htm

. DOUE : eurlex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=es

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito comunitario/O03G080V01701

Relacións internacionais, constitución e Unión Europea/O03G080V01904

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito comunitario/O03G080V01701

Dereito de defensa da competencia/O03G080V01902

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito mercantil I/O03G080V01403

Dereito mercantil II/O03G080V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS**Relacións internacionais, constitución e Unión Europea**

Materia	Relacións internacionais, constitución e Unión Europea			
Código	O03G080V01904			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Sánchez Ramos, María Belén Mosquera Casero, Jose			
Profesorado	Mosquera Casero, Jose Sánchez Ramos, María Belén			
Correo-e	mosquera.casero@gmail.com bsanchez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Con esta asignatura pretendemos achegar ao alumno as relacións entre o Dereito interno e o Dereito da Unión Europea así como a participación da Unión Europea nas relacións internacionais a través, por exemplo, da celebración de Tratados internacionais ou o envío de Delegacións da Unión a terceiros países			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A16	Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito
A17	Ser quen de elaborar normas
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B5	Capacidade para organizar e planificar
B9	Traballar de forma cooperativa

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer as principais institucións xurídicas	A1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A6
Ser quen de argumentar xuridicamente	A8
Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	A9
Capacidade de síntese e análise	B1
	B2
Capacidade de aprender	B5
	B9
Capacidade para organizar e planificar	
Traballar de forma cooperativa	

Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional	A7
Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas	A12
Ser quen de manexar a oratoria xurídica	A15
Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito	A16
Ser quen de elaborar normas	A17

Contidos

Tema

BLOQUE I: Unión Europea e Constitución Española

TEMA 1: A natureza política da Unión Europea	1.Elementos estruturais 2.Nacemento e desenvolvemento 3.Características do modelo da UE
TEMA 2: O modelo federal de Unión Europea	1.O federalismo: cuestións fundamentais 2.Unión Europea: ¿un modelo federal?
TEMA 3: O sistema político-institucional da UE	1.Aspectos xerais 2.Os Grupos Políticos no Parlamento Europeo
TEMA 4: O proceso constituínte	1.Declaración de Laeken 2.O proceso da Constitución Europea
TEMA 5: O Dereito Constitucional europeo e a Constitución española de 1978	1.Cuestións xerais 2.Contidos,mutación e reforma constitucional. 3. Conflitos entre Constitución e Dereito orixinario 4. Conflito entre Constitución e norma de Dereito derivado 5. Conflitos entre norma da UE e lei posterior
TEMA 6: A Reforma institucional	1.Cuestións xerais 2.As reformas dos tratados orixinarios e o papel dos tribunais constitucionais
TEMA 7: A Unión Europea: unión de cidadáns e de Estados	1.Cuestións xerais 2.Cidadanía europea versus nacionalidade
BLOQUE II: Acción Exterior da Unión Europea	
TEMA 8: As peculiaridades da acción exterior da Unión Europea	1.Dos Tratados Constitutivos ao Tratado de Lisboa 2.A representación exterior da UE: Principais problemas
TEMA 9: A personalidade xurídico-internacional da Unión Europea	1.Nocións xerais sobre a personalidade xurídica internacional das Organizacións Internacionais. 2.A Personalidade Xurídica Internacional: de Roma a Lisboa 3.Principais manifestacións da subxetividade internacional
TEMA 10: Natureza e alcance das competencias da Unión Europea en materia de relacións exteriores	1. As competencias expresas 2.As competencias implícitas 3.. As competencias do art. 352 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea
TEMA 11: A actividade convencional da Unión Europea	1.A competencia comunitaria para concluír tratados internacionais: interpretación xurisprudencial 2.O proceso de conclusión de Tratados 3.Tipoloxía de tratados internacionais concluídos pola Comunidade Europea.
TEMA 12: A participación da Unión Europea nas relacións diplomáticas	1.O Servizo Europeo de Acción Exterior 2.O dereito de legación pasivo A. Representación de países membros B.Representación de países non membros: base xurídica, procedemento de acreditación, funcións e estatuto xurídico. 3.O dereito de legación activo A.Fundamento xurídico para o exercicio do dereito de legación activo B.Procedemento de establecemento C.Funcións despregadas pola rede de delegacións da Unión D.O exercicio do Dereito de legación activo ante outras OI 4. O establecemento de relacións a nivel administrativo 5.A representación comunitaria nas OI

TEMA 13: A participación da Unión Europea noutras Organizacións Internacionais	1.Problemas que suscita a participación da Unión Europea noutras OI 2.Estatuto de observador 3.Estatuto de membro 4.A Unión Europea e a Organización das Nacións Unidas 5.A Unión Europea e a FAO 6.A Unión Europea e o Consello de Europa 7. A Unión Europea na Organización Mundial do Comercio 8.A Unión Europea e o MERCOSUR.
TEMA 14: Dimensión exterior das políticas comunitarias	1.A Política Europea de Veciñanza 2.A PESC 3.O Espazo de Liberdade, Seguridade e Xustiza 4. Outras Políticas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	26	30	56
Sesión maxistral	26	55	81
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos da aula centraranse na realización de diversas actividades onde o principal protagonista é o alumno. As actividades consistirán, basicamente, na resolución de casos prácticos así como na exposición de traballos na aula
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais, presentarase e explicará ao alumno os aspectos principais e fundamentais da disciplina

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O alumno debe seguir utilizando a tutoría individualizada para a resolución das dúbidas que se lle expoñan.
Traballos de aula	O alumno debe seguir utilizando a tutoría individualizada para a resolución das dúbidas que se lle expoñan.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se expoñan cuestións de desenvolvemento. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-2015	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo da aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por outra banda, mediante os traballos que deberán ser entregados ao profesor	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

A impartición desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento: Dereito Constitucional e Dereito Internacional Público

-A área de Dereito Constitucional impartirá os temas 1-7 (Bloque I) durante a primeira metade do primeiro cuadrimestre.

-A área de Dereito Internacional Público impartirá os temas 8-14 (Bloque II) durante a segunda metade do primeiro cuadrimestre.

En canto á avaliación final, cada unha das áreas de coñecemento que participan na materia terá un peso proporcional á súa carga docente, é dicir, Dereito Constitucional 50% e Dereito Internacional Público 50%. Cada área de coñecemento, á hora de determinar a súa nota, farao de seguindo o establecido no apartado relativo á avaliación é dicir : 20% da nota mediante resolución de problemas ou exercicios e 80% preguntas de desenvolvemento.

En relación á proba de desenvolvemento, esta constará de dous partes, unha por cada área de coñecemento. Cada parte farase en follas independentes, para que cada profesor poida corrixir o seu parte.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 50% en cada parte.

Os alumnos que non se someta á avaliación , a proba a realizar constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Mangas Martín, A; Liñán Noguerras, D, **Instituciones y Derecho de la Unión Europea**, 2010,
Sobrino Heredia, J.M, **Recopilación de textos internacionales y de la Unión Europea**, 2012,
Aldecoa Luzárraga, F (Coord), **La diplomacia común europea: el servicio europeo de acción exterior**, 2012,
Pérez de Nanclares, **La dimensión exterior del espacio de libertad, seguridad y justicia**, 2012,
Sánchez Ramos, B, **La Unión Europea y las relaciones diplomáticas**, 2004,
Sánchez Ramos, B en Sobrino Heredia, J. M (dir) Innovación y conocimiento, **La representación exterior de la Unión Europea tras el Tratado de Lisboa: en busca de la unidad Eficacia y coherencia**, 2010,
Sánchez Ramos, B, **De las Delegaciones de la Comisión Europea a las Delegaciones de la Unión Europea ¿Qué novedades aporta Lisboa?**, 2012,
Pérez Bernárdez, C, **Las relaciones de la Unión Europea con Organizaciones Internacionales. Análisis jurídico de la práctica institucional**, 2007,
Sánchez, Víctor M, **Derecho de la Unión Europea**, 2010,
Roldán Barbero, J, **La nueva política de seguridad de la Unión Europea**, 2012,
López Castillo, A; Sáinz Arnáiz, A y Ferreres Comelia V, **Constitución y Constitución Europea: análisis de la Declaración del Tribunal Constitucional**, 2005,
Rubio Llorente, F, **La Constitución Española y el Tratado de Maastricht**, 1992,
Aragón Reyes, M, **La Constitución española y el TUE: La reforma de la constitución**,
Sánchez Ramos, B (dir), **La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa**, 2013,

Kuijper, P.J; Wouters, J y otros, **The law of EU External Relations**, 2013,

Recoméndase a asistencia a aula cos Tratados da Unión Europea e a Constitución española

---

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito comunitario/O03G080V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito da nacionalidade e da estranxeiría**

Materia	Dereito da nacionalidade e da estranxeiría			
Código	003G080V01905			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Álvarez González, Susana Michinel Álvarez, Miguel Ángel			
Profesorado	Michinel Álvarez, Miguel Ángel			
Correo-e	michinel@uvigo.es sualvago@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia subdividese en dous grandes grupos de contidos, o Dereito da nacionalidade e o Dereito da estranxeiría.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer as principais institucións xurídicas	A1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade	A5
Ser quen de argumentar xuridicamente	A8
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	A13
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos	A14
Capacidade de síntese e análise	B1
Capacidade de aprender	B2
Capacidade de xestión da información	B3
Resolver problemas de forma eficaz	B6
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	B13

Contidos

Tema	
LECCION 1: ELEMENTOS DA NACIONALIDADE	1.-Noción de nacionalidade. 2.- Estado oUtorgante da nacionalidade.3.- Individuo que recibe a nacionalidade.4.- Consecuencias xurídicas do vínculo da nacionalidade.
LECCION 2: FONTES DO DEREITO DA NACIONALIDADE	1.- Fontes internas do Dereito da nacionalidade: A) A Constitución. B) A lei, con especial referencia ao C.civil. 2.- Fontes internacionais sobre Dereito da nacionalidade, con especial referencia ao dereito comunitario.

LECCION 3: A NACIONALIDADE ORIXINARIA	1.- A nacionalidade española orixinaria en consideración á filiación: o ius sanguinis. 2.- A nacionalidade española orixinaria por nacemento en España: o ius soli. 3.- Disposicións comúns a ambos supostos.
LECCION 4: ADQUISICION DA NACIONALIDADE	1.- Condicións de adquisición da nacionalidade española: A) Condicións comúns aos distintos casos. B) Condicións específicas dependendo do suposto. 2.- Efectos de adquisición da nacionalidade española: A) Efectos individuais. B) Efectos colectivos. 3.- A dobre nacionalidade.
LECCION 5: PERDA DA NACIONALIDADE	1.- Perda da nacionalidade española por declaración expresa do interesado. 2.- Perda da nacionalidade española por acto de autoridade. 3.- Privación da nacionalidade española.
LECCION 6: REGRAS FORMAIS	1.- Proba da nacionalidade: A) Proba da nacionalidade española. B) Proba da nacionalidade estranxeira. 2. Competencia xudicial. 3.- Procedemento
LECCION 7: DEREITO DE ESTRANXERÍA: INTRODUCCIÓN	1.- Diferenzas co Dereito internacional privado. 2.- Xénese histórica da condición dos estranxeiros. 3.- Principios directores da doutrina ata a actualidade.
LECCION 8: FONTES DO DEREITO DE ESTRANXEIRÍA	1.- Fontes internas do Dereito de estranxeiría: A) A Constitución. B) A lei española, con especial referencia á lei de estranxeiría e a súa reglamento. 2.- Fontes internacionais sobre Dereito de estranxeiría, con especial referencia ao dereito comunitario.
LECCION 9: A CONDICIÓ DE ESTRANXEIRO NAS PERSOAS FÍSICAS (I)	1.- Lexislación sobre visados e entrada de estranxeiros en España. 2.- Lexislación sobre permanencia, residencia e domicilio dos estranxeiros en España. 3.- Lexislación sobre expulsión de estranxeiros.
LECCION 10: A CONDICIÓ DE ESTRANXEIRO NAS PERSOAS FÍSICAS (II)	1.- Dereitos públicos dos estranxeiros en España. 2.- Dereitos privados dos estranxeiros en España.
LECCION 11: A CONDICIÓ DE ESTRANXEIRO NAS PERSOAS XURÍDICAS.	1.- Sociedades. 2.- Asociacións e fundacións. 3.- Persoas xurídico públicas estranxeiras.
LECCIÓN 12: O DEREITO DE INVESTIMENTOS ESTRANXEIROS.	1.- Fontes. 2.- Aspectos sustantivos. 3.- Aspectos procesales: o arbitraje internacional de investimentos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	24	24	48
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	12	24
Probas de resposta curta	12	12	24
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	51	54

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada ao alumno prestarase polos profesores no horario de titorías fixado polo centro
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada ao alumno prestarase polos profesores no horario de titorías fixado polo centro
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	A atención personalizada ao alumno prestarase polos profesores no horario de titorías fixado polo centro
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	A atención personalizada ao alumno prestarase polos profesores no horario de titorías fixado polo centro

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Valórase a asistencia ás sesións maxistras (punto 3º infra)	5

Resolución de problemas e/ou exercicios	Valórase a asistencia ás clases prácticas (punto 3º infra)	5
Probas de resposta curta	Probas semanais descritas no punto 4º infra	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exames parciais descritos no punto 2º infra	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

---

1. Valorarase a asistencia ás clases teóricas e prácticas, ata un 10% da calificación final. Para obter dita valoración é necesario acudir como mínimo ó 85% das mesmas.

2.- Realizaráanse casos prácticos ó longo do curso e diversas probas teóricas de preguntas curtas ou tipo test, que conxuntamente, suporán o 40% da calificación final.

3.- Haberá dous exames parciais longos que suporán o 50% da calificación total, sempre que se acade un mínimo de 2 puntos sobre 5 en cada un deles.

4.- Aqueles alumnos que non desexen, ou non poidan seguir o sistema de avaliación continua descrito, poderán presentarse a un exame final único teórico-práctico en todas as convocatorias que suporá o 100% da calificación (50% parte teórica, 50% parte práctica). Este sistema aplicarase tamén na convocatoria extraordinaria de fin de carreira, agás o alumnado que quera conservar a porcentaxe correspondente de avaliación continua (50%).

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-15

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA.

- Revista Española de Derecho Internacional
- Anuario Español de Derecho Internacional privado
- Cuadernos de Derecho Transnacional

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito civil III. Familia e sucesións/O03G080V01502

Dereito mercantil II/O03G080V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

Dereito mercantil I/O03G080V01403

Sistema xudicial español e proceso civil/O03G080V01504

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito de danos e responsabilidade civil**

Materia	Dereito de danos e responsabilidade civil			
Código	O03G080V01906			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de Franco Paz, Fernando			
Profesorado	de Franco Paz, Fernando			
Correo-e	ffranco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia na que se aborda un estudo en profundidade da responsabilidade civil extracontractual, a través dos seus requisitos, e dos seus dous sistemas: o subxectivo ou por culpa, e o obxectivo ou por risco.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de síntese e análise	B1
Capacidade para aprender	B2
Capacidade de xestión da información	B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións	B4
Capacidade para organizar e planificar	B5
Resolver problemas de forma efectiva	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8
Traballar de forma colaborativa	B9
Preocupación pola calidade	B10
Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11

Comunicarse de xeito efectivo nunha contorna de traballo (habilidades nas relacións *interpersonales)	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	B13
Coñecer as principais institucións xurídicas de Dereito civil	A1
Coñecer a función do Dereito civil como sistema regulador das relacións sociais	A2
Coñecer os principios e valores constitucionais	A4
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade	A5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito civil na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A6
Ser capaz de argumentar xurídicamente	A8
Ser capaz de aprehender sistemáticamente o ordenamento xurídico	A10
Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
Ser capaz de manexar fontes xurídicas de Dereito civil	A12
Ser capaz de interpretar e analizar críticamente o ordenamento xurídico	A13
Ser capaz de comprender e redactar documentos xurídicos	A14
Ser capaz de manexar a oratoria xurídica	A15
Ser capaz de negociar e mediar	A18

Contidos

Tema

Tema I: O acto ilícito como fonte de obrigacións. Responsabilidade contractual e responsabilidade extracontractual. Sistemas de responsabilidade extracontractual.

Tema II: Presupostos da responsabilidade extracontractual: acción ou omisión, dano e nexos causal. A reparación do dano: exercicio da acción. (*)

Tema III: Responsabilidade extracontractual por feitos alleos: fundamento. Os supostos do artigo 1.903 do Código civil. Responsabilidade extracontractual por danos causados por animais e cousas.

Tema IV: Responsabilidade extracontractual obxectiva imposta legalmente. Ámbitos: circulación de vehículos de motor; navegación aérea; danos nucleares.

Tema V: Responsabilidade extracontractual obxectiva imposta legalmente. Ámbitos: consumidores e usuarios; produtos defectuosos; edificación; danos ao medio ambiente.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	35	70
Estudo de casos/análises de situacións	17	13	30
Probas de resposta curta	1	49	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, e xerar hipótese.

Atención personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación dunha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, o análise dos antecedentes, condicións, etc.	20
Probas de resposta curta	Formulación de preguntas que abarcarán todo o contido da asignatura, e cúa resposta terá que consistir nunha ou varias palabras, o unha ou dúas frases.	80

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno que non se acolla á avaliación continua poderá facer un exame final no que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, preguntas de resposta curta, e a resolución dun caso práctico.

O sistema de avaliación na segunda edición será o seguinte: o alumno que se acolleu á avaliación continua, ha de realizar unha proba de resposta curta, conservando a cualificación dos casos prácticos obtida durante o cuadrimestre; o alumno que non se acoller á avaliación continua, ha de realizar unha proba de resposta curta, resolver un caso práctico. Os exames celebraranse segundo o calendario de exames aprobado pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

ALBALADEJO, M., **Derecho civil, t. III, vol. II,**

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., **Sistema de Derecho civil, vol. III,**

REGLERO CAMPOS, L. F., y otros, **Lecciones de responsabilidad civil,**

ROCA i TRIÁS, E., **Derecho de daños: textos y materiales,**

SANTOS BRIZ, J., **La responsabilidad civil,**

YZQUIERDO TOLSADA, M., **Sistema de responsabilidad civil contractual y extracontractual,**

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito civil I. Obrigas e contratos/O03G080V01302

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito penitenciario e penoloxía**

Materia	Dereito penitenciario e penoloxía			
Código	003G080V01907			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Carral, Manuel			
Profesorado	Arias Carral, Manuel			
Correo-e	arias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura de Dereito Penitenciario e Penoloxía ofértase como optativa no Grao de Dereito, ten unha relación moi estreita coa Parte Xeral de Dereito Penal por regular a pena privativa de liberdade, unha das máis importantes do sistema de penas español. O contido específico e o estudo da execución da pena privativa de liberdade, en particular os dereitos afectados pola privación de Liberdade, e as consecuencia xurídicas do encarceramento.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B3	Capacidade de xestión da información
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer as principais institucións xurídicas	A1	B1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2	
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A6	
Ser quen de argumentar xuridicamente	A8	
Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico	A10	
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11	
Ser quen de manexar fontes xurídicas	A12	
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	A13	
Ser quen de manexar a oratoria xurídica	A15	
Ser quen de negociar e mediar	A18	
Capacidade de síntese e análise		B1
Capacidade de xestión da información		B3
Resolver problemas de forma eficaz		B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo		B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa		B8
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)		B12

Contidos

Tema

1. CONCEPTO DE DEREITO PENAL	1. Dereito Penal obxetivos: conceptos formal e material 2. Potestade punitiva (o denominado "Dereito Penal Subjetivo") - Fundamento e límites do ius puniendi 3. A pena como última ratio
2. PENA: A SÚA EXISTENCIA UNIVERSAL	1. Concepto e caracteres 2. Prevención especial e prevención xeral 3. Outros fines da pena: a finalidade de retribución 4. A defensa da sociedade
3. A INDIVIDUALIZACIÓN PENAL	1. A individualización lexislativa 2. A individualización xudicial 3. A individualización penitenciaria 4. A individualización en liberdade: individualización postpenitenciaria
4. CONCEPTO DE PENOLOXÍA E DEREITO PENITENCIARIO	1. Concepto de Penoloxía e Dereito Penitenciario 2. Dereito de execución penal 3. O chamado Dereito Penitenciario 4. Razóns que xustifican un código de execución penal
5. A PRISIÓN	1. Orixes históricos 2. Howard e os primeiros sistemas penitenciarios
6. A PRISIÓN EN ESPAÑA	1. Primeiras disposicións 2. A reforma da II República 3. Dos Reglamentos a reforma penitenciaria de 1979
7. A PENA DE MORTE	1. Historia e Dereito comparado 2. España dende a Codificación a Constitución de 1978 3. Argumentos a favor e en contra
8. CLASES DE PENAS	1. Clases de pena pola súa natureza e duración: A pena capital 2. As penas corporais 3. As penas privativas de liberdade 4. As penas privativas de outros dereitos 5. A multa 6. Penas: a) graves e leves b) principais e accesorias 7. A aplicación das penas, pena indeterminada
9. OS SUSTITUIVOS PENAIS	1. Os substitutivos penais: condena ou remisión condicional 2. Suspensión do fallo ou probation 3. Amonestación con reserva de pena e abstención ou reserva de pena 4. Substitución por outra pena ou medida 5. A expulsión do cidadán extranxeiro 6. Traballo en beneficio da comunidade 7. Liberdade condicional e suspensión do resto da pena 8. Redención de penas polo traballo 9. Beneficios penitenciarios de acortamento ou suspensión 10. Asistencia, control e cargas durante a proba. 11. O sistema do código penal
10. SISTEMA PENITENCIARIO VIXENTE EN ESPAÑA	1. Principios constitucionais en materia penitenciaria 2. Ley Orgánica Xeral Penitenciaria e Regramento Penitenciario
11. O DEREITO PENITENCIARIO	1. O Dereito Penitenciario: concepto e natureza 2. A normativa penitenciaria vixente 3. Principios e jurisprudencia constitucional en materia penitenciaria 4. A regulación supranacional en materia penitenciaria
12. A SITUACIÓN DAS PRISIÓN EN ESPAÑA	1. Datos estadísticos 2. Problemática Políticocriminal
13. A RELACIÓN XURÍDICO-PENITENCIARIA	1. A relación jurídica-penitenciaria: natureza e fundamento 2. Dereitos dos internos: clases e límites 3. Sistema de protección e réxime de garantías 4. Deberes dos internos
14. PRESTACIÓNS DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	1. Asistencia sanitaria 2. Hixiene e alimentación 3. Asistencia relixiosa 4. A acción social penitenciaria
15. OS CENTROS PENITENCIARIOS	1. Estrutura e clases 2. Réxime dos diferentes centros penitenciarios 3. Especial referencia ó réxime de preventivos
16. O RÉXIME PENITENCIARIO	1. O ingreso 2. As relacións co exterior: comunicacións e visitas 3. O réxime ordinario 4. O réxime cerrado 5. A seguridade dos centros penitenciarios: interior e exterior 6. Os medios coercitivos

17. O TRATAMENTO PENITENCIARIO	1. Concepto e fines 2. Principios inspiradores 3. A clasificación en grados 4. O principio de individualización científica 5. A central de observación
18. DEREITO Ó TRABALLO	1. A relación laboral penitenciaria 2. Sistema de organización e adxudicación de postos 3. O organismo autónomo de traballo e formación para o emprego
19. OS PERMISOS DE SALIDA	1. Clases, duración e requisitos 2. Procedemento de concesión
20. O RÉXIME DISCIPLINARIO	1. Clasificación das faltas e determinación das sancións 2. Procedimento sancionador 3. Executoriedade 4. Prescripción e cancelación
21. O MODELO ORGANIZATIVO PENITENCIARIO	1. Órganos colexiados: composición e funcións 2. Órganos unipersoais
22. O CONTROL XURISDICCIONAL DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	1. Os xuíces de vixancia penitenciaria: organización e funcións 2. Sistemas de recursos 3. Procedimento
23. A LIBERDADE CONDICIONAL	1. A liberdade condicional: natureza 2. Requisitos 3. Supostos especiais 4. Revocación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	17	27	44
Sesión maxistral	35	70	105
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.	50
Probas de tipo test	Preguntas formuladas sobre o programa da materia	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

1.ª oportunidade de exame (maio):

O alumno que queira acollerse ao sistema de avaliación continua deberá manifestar a súa vontade neste sentido asinando un documento que se lle presentará a tal efecto nas primeiras semanas de clase por parte do profesor.

O alumno que non se acolla á avaliación continua terá dereito a un exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test con catro alternativas e unha

correcta, no que haberá que responder correctamente polo menos a 15 preguntas. Este exame representará o 100% da cualificación.

2.ª oportunidade de exame (xullo):

Para todos os alumnos consistirá nun exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test con catro alternativas e unha correcta, no que haberá que responder correctamente polo menos a 15 preguntas. Este exame representará o 100% da cualificación.

Convocatoria fin de carreira:

O alumno que se matricule na convocatoria de fin de carreira desta materia será avaliado conforme a un exame (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test con catro alternativas e unha correcta, no que haberá que responder correctamente polo menos a 15 preguntas. Este exame representará o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

- Leccións de Dereito Penitenciario. Ed. Comares. Rodríguez Alonso, A.
- A Mediación penal e penitenciaria. Ed. Colex. 2012. Ríos Martín, J.C. (coord.)
- Curso de Dereito Penal. Parte Xeral. Ed. Universitas 1996. Luzón Peña, Diego Manuel.
- Lexislación penitenciaria.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito penal e procesual de menores/O03G080V01908

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito penal I/O03G080V01304

Dereito penal II/O03G080V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito penal e procesual de menores**

Materia	Dereito penal e procesual de menores			
Código	003G080V01908			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Carral, Manuel			
Profesorado	Arias Carral, Manuel Espino Hernández, Luis Diego Martínez García, Mirian			
Correo-e	arias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia abordaranse cuestións relativas ao Dereito penal e procesual de Menores a partir do estudo promenorizado da Lei Orgánica de Responsabilidade Penal do Menor			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer as principais institucións xurídicas	A1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico	A3
Coñecer os principios e valores constitucionais	A4
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	A6
Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional	A7
Ser quen de argumentar xuridicamente	A8
Capacidade de síntese e análise	B1
Capacidade de aprender	B2
Capacidade de xestión da información	B3
Capacidade de adaptarse a novas situacións	B4
Capacidade para organizar e planificar	B5
Resolver problemas de forma eficaz	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8
Traballar de forma cooperativa	B9
Preocupación pola calidade	B10
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11

Contidos

Tema

1. Origen y evolución del Derecho penal de menores	1.1. Concepto y evolución 1.1.1. Derecho penal y Derecho penal del menor 1.1.2. Modelos de justicia juvenil 1.1.3. Concepto de menor y criterios para su determinación 1.1.4. Consideraciones criminológicas sobre jóvenes y menores en el ámbito de la delincuencia 1.1.4.1. Tipología de la delincuencia 1.1.4.2. Análisis estadístico y valoración 1.1.4.3. Valoración de la percepción social de la delincuencia juvenil 1.2. El Derecho penal de menores en el plano internacional 1.3. Origen y evolución del Derecho penal de menores en España 1.3.1. La Ley de Tribunales Tutelares de Menores de 1948 1.3.2. Precedentes inmediatos de la normativa actual: La Ley Orgánica 4/1992, de 5 de junio (Ley Orgánica Reguladora de la Competencia y Procedimiento de los Juzgados de Menores) 1.3.3. La normativa sobre menores en el Código Penal de 1995. 1.3.4. Ley Orgánica 5/2000 y sus posteriores reformas
2. Principios informadores y presupuestos básicos de aplicación de la LORPM	2.1. Principios informadores de la LORPM 2.1.1. Naturaleza penal/sancionadora-educativa 2.1.2. Vías de desjudicialización: conciliación y reparación 2.1.3. Sistema de garantías 2.1.4. Diferenciación de tramos a efectos procesales y sancionadores 2.2. Presupuestos básicos para la aplicación de la LORPM 2.2.1. Ámbito de aplicación 2.2.2. Bases de la responsabilidad de los menores
3. Las medidas y su ejecución en la LORPM	3.1. Consecuencias jurídico-penales: las medidas 3.1.1. Clases de medidas 3.1.2. Periodos de las medidas, criterios de elección y de imposición 3.1.3. Reglas generales de aplicación y duración de las medidas 3.1.4. Reglas especiales de aplicación y duración de las medidas 3.2. Principios y competencia en la ejecución de las medidas 3.2.1. Competencia judicial 3.2.2. Competencia administrativa 3.3. Reglas (generales) para la ejecución de las medidas 3.3.1. Liquidación de la medida y traslado del menor a un centro 3.3.2. Refundición de medidas impuestas 3.3.3. Expediente personal de la persona sometida a la aplicación de una medida 3.3.4. Informes sobre la ejecución 3.3.5. Quebrantamiento de la ejecución 3.3.6. Sustitución de las medidas 3.3.7. Presentación de recursos 3.3.8. Cumplimiento de la medida 3.4. Reglas para la ejecución de las medidas privativas de libertad 3.4.1. Centros para la ejecución de las medidas privativas de libertad 3.4.2. Principio de resocialización 3.4.3. Derechos de los menores internados 3.4.4. Deberes de los menores internados 3.4.5. Información y reclamación 3.4.6. Medidas de vigilancia y seguridad 3.4.7. Régimen disciplinario
4. Núcleo de la delincuencia juvenil	4.1. El acoso escolar 4.2. El fenómeno de las bandas juveniles 4.3. Los menores de edad y las nuevas tecnologías
5. Sujetos intervinientes en el proceso penal de menores	5.1. Juzgados de menores: competencia 5.2. Ministerio Fiscal 5.3. Policía Judicial 5.4. Equipo técnico 5.5. El menor. Intervención de abogado 5.7. La víctima y el perjudicado 5.8. Las Administraciones Públicas

6. Incoación del expediente y fase de instrucción	6.1. Incoación del expediente 6.2. Diligencias preliminares 6.3. La fase de instrucción 6.4. Conclusión del expediente de reforma
7. Medidas cautelares	7.1. Las medidas cautelares en la LORPM 7.2. Medidas cautelares personales 7.3. Medidas cautelares reales
8. Fase intermedia o de alegaciones	8.1. El sobreseimiento 8.2. Escrito de alegaciones 8.3. Escrito de alegaciones de la defensa 8.4. Conformidad 8.5. Otras decisiones del juez de menores
9. Fase de audiencia o de juicio oral. Sentencia y recursos	9.1. La comparecencia preliminar 9.2. Práctica de la prueba 9.3. Informes y última palabra 9.4. Sentencia y recursos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	26	46.5	72.5
Sesión maxistral	26	46.5	72.5
Probos de tipo test	2	0	2
Outras	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción. Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma. Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Dispoñibilidade do profesorado en horario de tutorías debidamente publicado no centro
Sesión maxistral	Dispoñibilidade do profesorado en horario de tutorías debidamente publicado no centro

Avaliación

Descrición	Cualificación

Probas de tipo test	Haberá dúas probas de tipo test, cualificadas cada unha delas de 0 a 10 puntos. A nota media de ambas probas constituirá o 50% da cualificación final (o outro 50% corresponde ao exame final)	50
	Cada unha delas farase na data establecida polo profesor da materia.	
	Consistirán en preguntas sobre a parte correspondente do temario, indicado polo profesor.	
Outras	EXAME FINAL:	50
	Consta de dúas partes: unha parte teórica (puntuada de 0 a 5 puntos) e unha parte práctica □ caso práctico- (puntuada de 0 a 5 puntos). A suma total de ambas partes deste exame final representa o 50% da cualificación total.	
	Parte teórica: constitúe unha parte do exame final. As preguntas que o alumno debe desenvolver, formularanse sobre o temario da materia.	
	Parte práctica: constitúe outra parte do exame final. Consistirá na resolución dun caso práctico.	

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Primeira oportunidade (maio).

a) Ao comezo do curso, o/a alumno/a deberá manifestar a súa vontade de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, o profesor da materia proporcionarlle un documento que o/a alumno/a deberá cubrir e asinar.

b) O/A alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua, entregando o documento sinalado, será avaliado consonte aos criterios previamente establecidos (50% probas tipo test- 50% exame final) e non terá dereito a ser avaliado nesta oportunidade conforme a un exame final que represente o 100% da cualificación na materia.

c) O/A alumno/a que non cubra e entregue o devandito documento non terá dereito a ser avaliado conforme ao sistema de avaliación continua, puidendo realizar nesta oportunidade un exame final que constitúe o 100% da cualificación na materia. O exame final consta de dúas partes: unha parte teórica (puntuada de 0 a 5 puntos) e unha parte práctica -caso práctico- (puntuada de 0 a 5 puntos).

2. Segunda oportunidade (xullo).

Consistirá para todos os alumnos nun exame final que suporá o 100% da cualificación na materia.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-15

Bibliografía. Fontes de información

www.iustel.com,

Pérez Machío, Ana Isabel, **El tratamiento jurídico penal de los minore infractores**, Tirant lo Blanch,

Martín López, M.ª Teresa, **Justicia con menores. Menores infractores y menores víctimas**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Castilla-La Mancha,

Cuello Contreras, Joaquín, **El nuevo Derecho penal de menores**, Civitas,

Mora Alarcón, José Antonio, **Derecho penal y procesal de menores (Doctrina, jurisprudencia y formularios)**, Tirant lo Blanch,

Ventas Sastre, Rosa, **Estudio de la minoría de edad desde una perspectiva penal, psicológica y criminológica**, Edersa,

Vázquez González, Carlos, **Derecho penal juvenil europeo**, Dykinson,

Vázquez González, Carlos, **Delincuencia juvenil: consideraciones penales y criminológicas**, Colex,

Sola Reche, Esteban/Hernández Plasencia, José U./Flores Mendoza, Fátima/García Medina, Pablo (Coords, **Derecho penal y psicología del menor**, Comares,

Rivero Fernández, Francisco, **El interés del menor**, Dykinson,

Polo Rodríguez, Javier José/Buendía, Huélamo, **La nueva Ley penal del menor**, Colex,

Pérez Jiménez, Fátima, **Menores infractores: estudio empírico de la respuesta penal**, Tirant lo Blanch,

García Pantoja, Félix (Dir.), **La Ley de Responsabilidad Penal del Menor. Situación actual**, Consejo General del Poder Judicial,

Ornosa Fernández, María Rosario, **Derecho penal de menores. Comentarios a la Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores y a su Reglamento aprobado por Real Decreto 1774/2004, de 30 de ju**, Bosch,

Martín Cruz, Andrés/Romeo Casabona, Carlos María, **Los fundamentos de la capacidad de culpabilidad penal por razón de la edad**, Comares,

López López, José Ramón/López Soler, Concepción, **Conducta antisocial y delictiva en la adolescencia**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Murcia,

- López López, Alberto Manuel, **La Ley penal del menor y el reglamento para su aplicación: comentarios, concordancias y jurisprudencia**, Comares,
-
- Landrove Díaz, Gerardo, **Introducción al Derecho penal de menores**, Tirant lo Blanch,
-
- Landrove Díaz, Gerardo, **Derecho Penal de menores**, Tirant lo Blanch,
-
- Jorge Barreiro, Agustín/Feijoo Sánchez, Bernardo, **Nuevo Derecho penal juvenil: una perspectiva interdisciplinar: ¿qué hacer con los menores delincuentes?**, Atelier,
-
- Iglesias Machado, Salvador, **Consideraciones de política criminal: globalización, violencia juvenil y actuación de los poderes públicos**, Dykinson,
-
- Higuera Guimerá, Juan Felipe, **Derecho penal juvenil**, Bosch,
-
- Herrero Herrero, César, **Delincuencia de menores. Tratamiento criminológico y jurídico**, Dykinson,
-
- González-Cussac, J.L./Cuerda Arnau, M.ª L. (Coords.), **Estudios sobre la responsabilidad penal del menor**, Servicio de Publicaciones de la Universitat Jaume I,
-
- González Cussac/Tamarit Sumalla/Gómez Colomer (Coords.), **Justicia penal de menores y jóvenes (análisis sustantivo y procesal de la nueva regulación)**, Tirant lo Blanch,
-
- Gómez Rivero, Carmen (Coord.), **Comentarios a la Ley penal del menor (Conforme a las reformas introducidas por la LO 8/2006)**, Iustel,
-
- García Pérez, Octavio (Dir.), **La delincuencia juvenil ante los Juzgados de Menores**, Tirant lo Blanch,
-
- Dolz Lago, Manuel Jesús, **Comentarios a la Legislación Penal de Menores: incorpora las últimas reformas legales de la LO 8/2006**, Tirant lo Blanch,
-
- Cruz Márquez, Beatriz, **La medida de internamiento y sus alternativas en el Derecho penal juvenil**, Dykinson,
-
- Díaz-Maroto y Villarejo, Julio (Dir.), **Comentarios a la Ley reguladora de la responsabilidad penal de los menores**, Thomson-Civitas,
-
- Cruz Márquez, Beatriz, **Educación y prevención general en el Derecho penal de menores**, Marcial Pons,
-
- Cervelló Donderis, Vicenta, **La medida de internamiento en el Derecho penal del menor**, Tirant lo Blanch,
-
- García Rostán Calvín, Gemma, **El proceso penal de menores**, Aranzadi,
-
- González Pillado, Esther, **Poceso penal de menores**, Tirant lo Blanch,
-

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Dereito penitenciario e penoloxía/O03G080V01907

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito procesal penal/O03G080V01604

Dereito penal I/O03G080V01304

Dereito penal II/O03G080V01404

Outros comentarios

Ao longo do cuadrimestre realizaranse visitas periódicas ao Xulgado de Menores, Centro de Menores e Centro Penitenciario.

Recoméndase aos estudantes a asistencia as mesmas, dada a súa utilidade práctica.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito tributario, comunitario e internacional**

Materia	Dereito tributario, comunitario e internacional			
Código	O03G080V01909			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Siota Álvarez, Mónica			
Profesorado	Fernández López, Roberto Ignacio Siota Álvarez, Mónica			
Correo-e	msiota@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Unha vez superado o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos ("Dereito Financeiro e Tributario *I" de 2º Curso), e tras abordar a "Parte especial" do Dereito Tributario ("Dereito Financeiro e Tributario *II" de 3º Curso), o "Dereito Tributario Comunitario e Internacional" céntrase nun sector do ordenamento xurídico de crecente interese socioeconómico. A pertenza de España á Unión Europea e a *emanación de normas tributarias polas institucións comunitarias, con clara incidencia nos ordenamentos nacionais, serán obxecto de especial atención nesta materia. Ao mesmo tempo estudaranse, no plano do Dereito internacional tributario, os fundamentos e fins dos Convenios de dobre imposición, así como as medidas e solucións que ofrece o ordenamento xurídico para potenciar o intercambio de información tributaria entre países e loitar contra a fraude fiscal a escala global.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer os principios básicos do ordenamento financeiro comunitario e a súa incidencia nas fontes nacionais, así como os mecanismos de solución de conflitos específicos da materia	A2
Apreciar a diversidade de ordenamentos financeiros, e a *multiculturalidade das súas regulacións e solucións xurídicas	A5
Coñecer as políticas comunitarias de relevancia financeira e tributaria, así como os principios básicos do Dereito tributario comparado	A7
Ser capaz de argumentar xuridicamente en materia de Dereito Tributario comunitario e internacional	A8
Ser capaz de identificar problemas xurídicos do Dereito Tributario comunitario e internacional	A11
Ser capaz de manexar as fontes xurídicas específicas do Dereito Tributario comunitario e internacional	A12
Ser capaz de interpretar e aplicar o Dereito Tributario comunitario e internacional	A13
Ser capaz de comprender e de redactar documentos xurídicos que afecten á materia tributaria comunitaria e internacional	A14
Ser capaz de manexar a oratoria xurídica	A15
Ser capaz de negociar e mediar	A18
Capacidade de síntese e análise	B1
Capacidade de aprender	B2

Contidos

Tema	
PRIMEIRA PARTE: DEREITO TRIBUTARIO COMUNITARIO	1.- O poder normativo tributario da Unión Europea. 2.- Os recursos propios da Unión Europea. 3.- Os impostos indirectos harmonizados. 4.- As Directivas comunitarias no ámbito da imposición directa. 5.- A fiscalidade #ambiental. 6.- A cooperación entre Administracións tributarias dos Estados membros.
SEGUNDA PARTE: DEREITO INTERNACIONAL TRIBUTARIO	7.- Os Convenios de Dobre Imposición Internacional: concepto, finalidade e interpretación. Os modelos de convenio. 8.- A residencia, o principio de non discriminación fiscal e as medidas *antiabuso. 9.- Os paraísos fiscais e as medidas *antifraude.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	68	103
Seminarios	16	28	44
Probas de resposta curta	1	0	1
Probas de tipo test	1	0	1
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición polo profesor dos contidos máis importantes e complexos da materia obxecto de estudo.
Seminarios	Desenvolvemento de distintas actividades enfocadas ao tratamento dun tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Nas devanditas actividades o alumno, xa sexa de maneira individual ou en grupo, fai unha exposición oral e/ou unha presentación escrita sobre un tema concreto, resolve casos prácticos aplicando e interpretando o Dereito Tributario comunitario e internacional, elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atenderanse e resolverán dúbidas do alumno respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas.
Seminarios	Atenderanse e resolverán dúbidas do alumno respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta curta	Proba final escrita que representa o 20% da nota para os alumnos que se sometan á avaliación continua. quen, despois de someterse ao sistema de avaliación continua, obtivese nesta última unha nota final mínima de 5 sobre 10 non está obrigado a realizar a proba final escrita de resposta curta como requisito necesario para superar a materia. Para os alumnos que NON se sometan ao sistema de avaliación continua, a proba final escrita de resposta curta representa o 100% da súa nota.	20
Probas de tipo test	Probas de avaliación continua previstas, exclusivamente, para os alumnos que se sometan a este sistema de avaliación. A nota media dos distintos exames tipo test constituirá para os devanditos alumnos o 70% da súa nota final.	70
Outras	Nos "Seminarios" das clases presenciais tamén se proporá ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, comentario dunha sentenza, presentación escrita dun traballo, etc. Estas actividades só serán avaliadas para os alumnos que se sometan a avaliación continua. Ademais, valorarase especialmente a participación activa do alumno, tanto nas clases maxistras como nos devanditos "Seminarios". Ditas actividades suporán o 10% da cualificación final.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade de exame:

1.- Ao comezo do curso, o/o alumno/a deberá manifestar a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores da materia proporcionaranlle un documento que o/o alumno/a deberá cubrir e asinar nun determinado prazo.

2.- O/o alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua, entregando o documento sinalado no punto anterior, será avaliado conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: proba final escrita de resposta curta (20%), probas de avaliación continua tipo test (70%) e outras (10%). Quen, despois de someterse ao sistema de avaliación continua, obtivese nesta última unha nota final mínima de 5 sobre 10 non está obrigado a realizar a dita proba escrita de resposta curta como requisito necesario para superar a materia.

3.- Para os alumnos que NON se sometan ao sistema de avaliación continua, a proba final escrita de resposta curta representa o 100% da súa nota.

Segunda oportunidade de exame:

1.- Os alumnos que se someteron ao sistema de avaliación continua conservarán para a segunda oportunidade de exame a nota obtida no curso.

2.- Nesa segunda oportunidade só se realizará unha proba escrita de resposta curta, que representará o 20% da nota para os alumnos que se someteron ao sistema de avaliación continua.

3.- A proba escrita de resposta curta representará o 100% da nota para os alumnos que NON se acolleron ao sistema de avaliación continua.

Advertencia específica para os/as alumnos/as que concorran á convocatoria de Fin de Carreira:

O exame de fin de carreira consistirá nunha proba escrita de resposta curta que representará o 100% da nota para os alumnos que concorran ao devandito exame.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2014-15.

Bibliografía. Fontes de información

- MORENO CATENA, V., y CORTÉS DOMÍNGUEZ, V.,
- MORENO CATENA, V., y CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., *Derecho Procesal Civil. Parte General, Valencia, 2010.*
- MONTERO AROCA, J., GÓMEZ COLOMER, J. L., MONTÓN REDONDO, A., BARONA VILAR, S., *Derecho Jurisdiccional I. Parte*
- MONTERO AROCA, J., GÓMEZ COLOMER, J. L., MONTÓN REDONDO, A., BARONA VILAR, S., *Derecho Jurisdiccional II.*
- GIMENO SENDRA, V., *Introducción al Derecho Procesal, Madrid, 2010.*

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito financeiro e tributario I/O03G080V01402

Dereito financeiro e tributario II/O03G080V01602

DATOS IDENTIFICATIVOS**Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas**

Materia	Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas			
Código	O03G080V01910			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Fernández Prieto, Marta			
Profesorado	Fernández Prieto, Marta Fernández Prol, Francisca			
Correo-e	mfprieto@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	Estudio da política social comunitaria e as súas principais institucións.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B5	Capacidade para organizar e planificar
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer o aparello institucional e as fontes que afectan ao Dereito Social da Unión Europea.	A1 A2
Coñecer as políticas sociais e de Seguridade Social da Unión Europea e a súa pegada no Dereito interno.	
Ser quen de manexar as Directivas e Regulamentos da Unión Europea nas súas competencias socio-laborais.	A8 A9
Ser quen de empregar o Dereito Social Comunitario no contexto da conflictividade e litixiosidade interna e integral no ordenamento xurídico español.	A10 A12
Capacidade de interpretar o dereito español desde a perspectiva do Dereito da Unión Europea.	A13
Capacidade para comprender as distintas vicisitudes empresariais e conectalas con aspectos sociolaborais	B1 B2
Capacidade para asesorar sobre as medidas máis adecuadas para favorecer a incorporación ao emprego	B3 B5
Capacidade para determinar e ofrecer unha solución aos problemas de flexibilidade laboral e externalización produtiva, con especial atención aos grupos de empresas e a transnacionalización	B7 B13

Contidos

Tema

Tema I. A Unión Europea e a súa Política Social	1. Evolución da política social da Unión Europea desde o Tratado de Roma ata o Tratado de Lisboa. 2. O Tratado da Unión Europea e o Tratado de Funcionamento da Unión Europea. 3. A Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea. 4. O aparello institucional. a) O Consello Europeo. b) A Comisión Europea. c) O Consello da Unión Europea. d) O Parlamento Europeo. e) O Tribunal de Xustiza. f) O Comité Económico e Social. g) Outros. 5 As normas da Unión Europea. a) Dereito orixinario e derivado. b) Regulamentos e Directivas. c) Actos non vinculantes: soft law.
Tema II. A libre circulación de traballadores e outras liberdades fundamentais.	1. A libre circulación de traballadores: contido esencial. O Regulamento 492/2011. 2. Ámbito subxectivo e limitacións. 3. Libre prestación de servizos e libre establecemento. 4. Desprazamentos trasnacionais de traballadores: a Directiva 96/71/CE. A cesión trasnacional de traballadores: a Directiva 2008/104/CE.
Tema III. Os dereitos dos nacionais de terceiros países	1. O Estatuto dos nacionais de terceiros países residentes de longa duración: a Directiva 2003/109/CE. O permiso único de residencia e traballo de nacionais de terceiros países: a Directiva 2011/98/UE. 3. A posición xurídica subxectiva de nacionais de terceiros países. Especial referencia ao principio de igualdade de tratamento. 4. A prevención e a loita contra a trata de seres humanos e a protección das vítimas: a Directiva 2011/36/UE.
Tema IV. A Seguridade Social dos traballadores migrantes.	1. Marco normativo: Reglamentos 883/2004 e 987/2009. A opción pola coordinación dos Sistemas nacionais de Seguridade Social.- 2. Aplicabilidade dos Convenios Bilaterais anteriores.- 3. Determinación da normativa aplicable.- 4. Principios de coordinación dos Sistemas nacionais de Seguridade Social: principio de igualdade, principios de conservación e de exportación extraterritorial de dereitos, principios de totalización dos períodos contizados e de prorrateo das prestacións.
Tema V. Crises e reestruturacións de empresas	1. Despedimentos colectivos: a Directiva 1998/59/CE. 2. Dereitos dos traballadores en caso de traspaso de empresa, centros de actividade ou partes de centros de actividade: a Directiva 2001/23/CE. Garantías en caso de insolvencia do empresario: a Directiva 2008/94/CE.
Tema VI. Igualdade e non discriminación. Por sexo. Por outras causas	1. As orixes. O mainstreaming. 2. Igualdade retributiva entre mulleres e homes. 3. Igualdade no acceso e nas condicións de traballo. 4. Carga da proba e disposicións horizontais. 5. Igualdade na Seguridade Social. 6. O permiso parental. 7. Protección da maternidade. 8. Discriminación racial. 9. Outras causas de discriminación: a Directiva 2000/78/CE.
Tema VII. Seguridade e saúde no traballo. Xeral	1. A Directiva marco e as Directivas específicas. 2. As obrigas da empresa. Avaliación de riscos e planificación da actividade preventiva. 3. Servizos de protección e prevención. 4. Participación dos traballadores. 5. A Directiva de xóvenes.
Tema VIII. Seguridade e saúde no traballo. Tempo de traballo.	1. A Directiva 2003/88/CE; xénese e evolución. 2. Cocepto de tempo de traballo. 3. Límites indispoñíbeis e dispoñíbeis. Opting out. 4. Directivas específicas: Directiva 1999/63/CE. Directiva 2002/15/CE. Outras.
Tema IX. Traballadores atípicos. Dereitos de información relativos ao contrato de traballo.	1. Contratos a tempo parcial. a Directiva 1997/81/CE. 2. Contratos temporais. A Directiva 1999/70/CE. 3 Referenza a traballadores de empresas de traballo temporal. 4 A Directiva 1991/533/CE, de información das condicións de traballo. 5. O Acordo marco europeo do teletraballo.
Tema X. Información e consulta dos traballadores. Diálogo social e negociación colectiva.	1. Marco xeral: a Directiva 2002/14/CE. Comités de empresa europeos: a Directiva 2009/38/CE. 3. Participación na sociedade anónima e na sociedade cooperativa: as Directivas 2001/86/CE e 2003/72/CE. 4. Referencia ás Directivas de crise e reestruturacións. 5. Os interlocutores sociais europeos. 6. Diálogo social e negociación colectiva. 7. os Acordos Marco europeos.
Tema XI. A política europea de emprego. Flexiseguridade	1. A Estratexia Europea de Emprego. 2. A Estratexia Europea 2020. 3. As directrices xerais de emprego e os plans de acción nacionais. 4. O método aberto de coordinación. 5. A flexiseguridade. 6. A rede EURES. 7. O Fondo Social Europeo.
Tema XII. Lei aplicable e competencia xudicial	1. A competencia xudicial. O Regulamento UE/1215/2012. En materia de contrato de traballo. 2. Lei aplicable: O Regulamento 593/2008. Doutrina xudicial. 3. Referencia aos traballadores desprazados.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	21	56
Estudo de casos/análises de situacións	12	12	24
Presentacións/exposicións	2	15	17
Probas de tipo test	3	50	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Entrevistas/conversacións do docente cos alumnos para *asesoramiento e desenvolvemento de actividades, debates, traballos tutelados... e do proceso de aprendizaxe en xeral

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	Probas na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20
Presentacións/exposicións	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	20
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos/as poden optar entre dous sistemas de avaliación:

1. **Sistema de avaliación continua**
2. **Sistema de avaliación final**

1. **Sistema de avaliación continua.** Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, o alumno deberá cumprir os tres requisitos seguintes:

1. Acreditar asistencia a un 80% das clases [maxistrais e grupos medianos-, sen que, salvo casos excepcionais]-ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, permítase xustificar a ausencia. De non acreditar dita asistencia mínima, o alumno/a quedará automaticamente excluído do sistema de avaliación continua, debendo, por tanto, someterse ao sistema de avaliación final.
2. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media ponderada que resulte das cualificacións obtidas nos distintos bloques de probas que se realizarán ao longo do cuadrimestre. Ao ser as probas obrigatorias a desenvolver liberatorias para as avaliacións de maio-xuño e xuño-xullo, esixiráselle ao alumno/a, ademais, que nas distintas probas obteña unha cualificación mínima superior a 4.

I. Avaliación maio-xuño:

A avaliación da materia ou nota final será o resultado da suma das cualificacións conseguidas nas seguintes probas obrigatorias:

Probas tipo test (60% da nota final). Nas datas que se concretarán no *cronograma que se facilitará ao comezo do cuadrimestre -aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre-, os estudantes realizarán tres probas tipo test de preguntas pechadas de elección múltiple (sinalando unha resposta entre un número limitado de posibilidades). As citadas probas tipo test incluírán preguntas de carácter teórico (contidos propios das clases maxistras) e de carácter práctico (contidos propios de grupos medianos). Para aprobar a materia por avaliación continua, a cualificación media do tres test debe ser polo menos igual a 5 e o alumno deberá obter no tres probas tipo test unha cualificación superior a 4.

Probas en grupos medianos (20% da nota final). No marco dos grupos medianos, formularanse distintas tarefas -casos prácticos, comentarios de sentenzas...- que serán entregadas ou expostas en clase con arranxo aos prazos previstos no *cronograma previamente facilitado. Procederase á corrección das devanditas tarefas na aula. Con todo, a efectos de cualificación, seleccionaranse dúas tarefas idénticas para todos- entre todas as formuladas.

Presentación/exposición de traballos (20% da nota final). O alumno/a presentará o resultado obtido na elaboración dun documento sobre un tema do contido da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Ao comezo do cuadrimestre concretarase o método de levar a cabo a exposición: individual ou en grupo, de forma oral ou escrita...

O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtivese unha cualificación superior a 4 nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa algunha das probas tipo test cunha cualificación inferior a 4 ou as probas en grupos medianos, poderá optar por ir ao exame final, na data oficialmente prevista, con toda a materia ou examinarse unicamente da parte suspensa, pero, neste último caso, a cualificación final desa parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación inferior a 4- (10%) e a obtida posteriormente (90%).

En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado a xuízo das profesoras -[ex. ingreso hospitalario]-, non puidese realizar algunha das probas na data prevista para iso, poderá examinarse desa parte noutra data alternativa ou na convocatoria de maio sen penalización algunha.

II. Avaliación xuño-xullo:

Se o alumno/a obtivese unha cualificación superior ao 5 nalgunha das probas obrigatorias desenvolvidas durante o cuadrimestre (tipo test, grupos medianos ou exposición de traballos) pero non conseguise aprobar a materia na avaliación de maio por non obter unha cualificación media superior ao 5, poderá conservar na avaliación de xuño-xullo a cualificación das probas aprobadas. Neste caso, o estudante quedará exento na avaliación final, na data oficialmente prevista, da proba ou da parte da proba superada, pero, a cualificación final correspondente á parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación inferior a 4- (20%) e a obtida posteriormente (80%). No entanto, o alumno/a poderá optar por someterse ao sistema de avaliación final.

En todo caso, a nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno/a deberá someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

2. Sistema de avaliación final. O alumno/a que non cumpra os requisitos para acollerse ao sistema de avaliación continua ou que opte por non facelo, terá dereito a ser avaliado en maio e en xuño-xullo mediante exame final que representa o 100% da cualificación na materia. O citado exame final constará de dúas probas:

Proba de respostas de desenvolvemento (80% da nota final)

Estudo de casos/análises de situacións (20% da nota final)

Na convocatoria de fin de carreira, o alumno deberá acollerse necesariamente ao sistema de avaliación final.

O exame final terá lugar, nas convocatorias de fin de carreira e nas avaliacións de maio-xuño e xuño-xullo, nas datas aprobadas en Xunta de Facultade e oficialmente publicadas.

Bibliografía. Fontes de información

NAVARRO NIETO, F., RODRÍGUEZ-PIÑERO ROYO, M.C., CÓMEZ MUÑOZ, J.M., **Manual de Derecho Social de la Unión Europea**, última edición,

MELÉNDEZ MORILLO-VELARDE, L., PÉREZ CAMPOS, A.I., **Materiales de Derecho Social Comunitario. Teoría y práctica**, última edición,

NOGUEIRA GUASTAVINO, M., FOTINOPOULOU BASURKO, O. y MIRANDA BOTO, J.M^a., **Lecciones de Derecho Social de la Unión Europea**, última edición,

---

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

APARICIO TOVAR, J., Introducción al Derecho Social de la Unión Europea, Bomarzo (Albacete 2005)

BARNARD, C., EC Employment Law, 3ª ed., oxford University Press (Oxford, 2006)
HANTRAIS, L, Social Policy in the European Union, 3ª ed., McMillan (London, 2007)
SCIARRA, S. (dir.), Manuale di Diritto Sociale Europeo, Giappichelli (Torino, 2010)

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito do traballo e da seguridade social/O03G080V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón**

Materia	Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón			
Código	O03G080V01911			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Suárez Blázquez, Guillermo			
Profesorado	Rodríguez Ennes, Luis Suárez Blázquez, Guillermo			
Correo-e	gsuarez@uvigo.es			
Web				
Descrición	Esta materia ten por obxecto o estudo das peculiaridades do dereito angloamericano xeral			

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
CG1. Coñecer a función do Dereito como sistema regulador de relacións sociais	A2
CG2 - Coñecer as distintas manifestacións do dereito no seu evolución histórica e a súa realidade social	A7
CG4 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte de la base da educación secundaria xeral e adóitase atopar a un nivel que aínda que se apoia en libros de texto avanzados inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo	B2
CB2 - que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	A13
CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de au área de estudo) para emitir xuízos que inclúen unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética	B3
CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas posibilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	B2
CB4 - Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado	B3
CT4- Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidad.	B5
CT2 - Uso de linguas estranxeiras nas actividades nas diferentes materias	B2
CT3 - Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a ética interpersoal.	B6

Contidos

Tema

I.- O RENACEMENTO XURIDICO MEDIEVAL e A FORMACION DUN DEREITO COMUN EUROPEO (SÉCULOS XII a XV)	Tema1I.- SUPOSTOS CULTURAIS E POLITICOS DO RENACEMENTO XURIDICO MEDIEVAL 1.- Significación do fenómeno na cultura xurídica europea. 2.- Elementos configuradores da identidade político-cultural do Medievo. Tema 2.- A TRADICION XURIDICA ROMANO CANONICA 1.- Asimilación científica do dereito romano-xustiniano. 2.- Formación dun sistema de dereito común romano-canónico por obra da xurisprudencia. 3.- Difusión do dereito común romano-canónico no continente europeo como fenómeno cultural. 3.1.- Carácter cultural do fenómeno. 3.2.- Penetración da cultura xurídica romanística en Francia. 3.3.- A difusión da cultura romanística nos reinos da España medieval. 3.4.- Incorporación dos territorios alemáns á tradición xurídica romano-canónica. Tema 3. A TRADICION XURIDICA DO COMMON LAW E A EQUITY 1.- Configuración xudicial do dereito inglés. 2.- Incidencia da tradición xurídica romano-canónica na formación do dereito inglés.
II.- O PROCESO DE FORMACION DOS DEREITOS NACIONAIS NA IDADE MODERNA (SÉCULOS XVI a XIX)	Tema 4 .- FACTORES MODIFICATIVOS DA ORDENACION JURIDICO-SOCIAL A COMEZOS DA IDADE MODERNA 1.- Incidencia do absolutismo monárquico na estrutura do ordenamento xurídico. 2.- Repercusións político-culturais da revolución protestante. 3.- Dimensión nacional do fenómeno do dereito común. 3.1.- Consolidación política do Common Law. 3.2.- Formación dun dereito nacional común en Francia. 3.3.- O usus modernus pandectarum. Tema 5. - CORRENTES CULTURAIS RENOVADORAS DO PENSAMENTO E DA ORDENACION XURIDICO-SOCIAL 1.- O movemento humanista e o humanismo xurídico. 2.- O iusracionalismo, o dereito natural racionalista e a filosofía política da Ilustración. Tema 6.- O MOVEMENTO CODIFICADOR E O POSITIVISMO XURIDICO 1.- As codificacións napoleónicas e a súa significación política. 2.- A Escola Histórica e o desenvolvemento da ciencia alemá do dereito. Prevalencia do movemento codificador.
III.- CARA A UN NOVO DEREITO COMUN EUROPEO	Tema 7.- RECUPERACIÓN DOS VALORES XURIDICO-CULTURAIS DA TRADICION ROMANISTICA 1.- Dimensión xurisprudencial do dereito. 2.-Normatividade e compoñentes sociais do dereito. 3.Reintegración dos dereitos nacionais nunha cultura xurídica común.

Tema 8.- HISTORIA DO DEREITO COMPARADO

1.- O século XIX. 2.- O período de 1918 a 1945. 3.- A época actual. 4.- Funcións do dereito comparado. 4.1.- Unificación do dereito. 4.2.- Entendemento internacional. 4.3.- Un mellor coñecemento do dereito nacional.

Tema 9.- O CONCEPTO DE FAMILIA XURIDICA

1.- Agrupamiento dos dereitos en familias. 2. Elementos variables e elementos constantes no Dereito. 3.- Criterio para a clasificación dos dereitos en, familias.

Tema 10.- As FAMILIAS XURIDICAS DO MUNDO CONTEMPORANEO 1.- Familia romano-germánica. 2.- Familia del Common Law. 3.- Relacións entre estas dúas familias. 4.- Familia do Common law e a Equity. 4.1.- Carácter fundamental da distinción. 4.2.- Aplicacións da Equity. 4.3.- A Equity desde 1875. 5.- Importancia do dereito adxectivo. 6.- A norma xurídica (legal rule).

Tema 11.- A FAMILIA ROMANO-GERMANICA (1): ESTRUCTURA DOS DEREITOS

l. - As clasificacións e os conceptos. 1.1.- Dereito público e dereito privado. 2.- A noción de norma xurídica. 2.1.- A elaboración da norma xurídica. 2.2.- A codificación. 2.3.- Interpretación do Dereito. 2.4.- Previsibilidade do Dereito.

Tema 12. - A FAMILIA ROMANO-GERMANICA (2): FONTES DO DEREITO

1.- A Lei. 1.1.- Actual primacía da Lei. 1.2.- Normas constitucionais. 1.3.- Leis e regulamentos. 1.4.- Interpretación das leis. 2.- O costume. 3.- A xurisprudencia. 3.1.- A doutrina legal no dereito español. 4.- A doutrina. 4.1.- Dereito francés e dereito alemán. 4.2.- Países latinos. 5.- Os principios xerais.

Tema 13. - A FAMILIA ROMANO-GERMANICA (3): Os DEREITOS EXTRAEUROPEOS

1.- América. 2.- *África. 3.- Asia e Indonesia.

Tema 14.- A FAMILIA DO COMMON LAW (1): ESTRUCTURA DAS DEREITO ÍNGUAS

l.- Orixinalidade das categorías e conceptos do dereito inglés. 2.- Explicación histórica da estrutura do dereito inglés. 3.- Papel desempeñado polas universidades. 4.- *Common Law e Equity.

Tema 15.- A FAMILIA DO COMMON LAW (2): FONTES DO DEREITO

1.- A Lei. 1.1.- A Lei elemento estraño no dereito inglés. 1.2. Importancia actual da Lei. 2.- O costume. 3.- O precedente xurisprudencial. 4.- Os principios xurídicos.

Tema 16.- A FAMILIA DO COMMON LAW (3): ORGANIZACION DA XUSTIZA INGLESA

1.- Os tribunais ordinarios. 1.1.- Os tribunais inferiores. 1.2.- Os tribunais superiores. 2.- As restantes xurisdicións. 3.- O Ministerio Público. 4.- Os profesionais. 4.1.- Barristers. 4.2.- Solicitors.

Tema 17.- A FAMILIA DO COMMON LAW (4): O PROCEDIMENTO PENAL ÍNGUAS

1. - Principios xerais. 2. - Clasificacións dos delitos. 3.- As penas. 4.- Regras especiais do procedemento criminal. 4.1.- Iniciación do proceso. 4.2.- Vista preliminar. 4.3.- O procedemento rápido. 5.- Os xuízos con xurado. 5.1.- O xurado. 5.2.- A vista oral. O discurso de apertura. 5.3.- As probas. 5.4.- O discurso final. 5.5.- A sentenza.

Tema 18.- A FAMILIA DO COMMON LAW (5): O PROCEDIMENTO CIVIL INGLÉS

1.- Principios xerais. 2.- A demanda. 3.- A fase interlocutoria. 4.- A vista oral. 5.- As sentenzas e os fallos: a doutrina do precedente. 6.- A execución das sentenzas. 7.- O recurso de apelación.

Tema 19: A FAMILIA DO COMMON LAW (6): ALGUNHAS INSTITUCIÓN TÍPICAS DO COMMON LAW

1.- Os dereitos reais. 1.1.- O dereito de propiedade: a terra como obxecto da propiedade. 1.2.- Dereitos legais e de equidade sobre inmobles. 1.3.- A propiedade dos bens móbiles. (Chattels). 1.4.- Alieamento da propiedade. 2.- Administracións (trusts). 2.1.- Regras para a administración dos trusts. 2.2.- Salvaguardias dos trusts. 3.- Torts. 3.1- Torts contra as persoas. 3.2.- Torts en relación coa propiedade. 3.3.- Torts en relación aos negocios e relacións domésticas. 3.4. Torts con respecto á reputación.

Tema 20. - A FAMILIA DO COMMON LAW (7): A DIFUSION EXTRAEUROPEA DAS DEREITO INGLÉS

1.- O dereito nos Estados Unidos de América. 1.1.- Factores históricos de diferenciación. 1.2.- Estrutura do Dereito dos Estados Unidos. 1.3.- Fontes do Dereito. 2.- Recepción do dereito inglés na India. 3.- O Common Law nos países da Commonwealth.

Tema 21.- A FAMILIA DOS DEREITOS SOCIALISTAS

1.- O dereito soviético. 1.1.- O dereito antigo. 1.2.- Período marxista-leninista. 1.3.- Situación actual. 2.- O dereito das denominadas democracias populares.

Tema 22.- SISTEMAS FILOSOFICOS E RELIXIOSOS (1): DEREITO ISLAMICO E DEREITO HINDU

1.- O dereito islámico. 1.1. Características xenerales. 1.2.- As fontes. 1.3.- A inserción do dereito europeo no dereito islámico. 2.- O dereito da India. 2.1.- O dereito tradicional. 2.2.- As fontes. 2.3.- Penetración do Common Law.

Tema 23.- SISTEMAS FILOSOFICOS E RELIXIOSOS (2) : Os DEREITOS DE EXTREMO ORIENTE

1.- O dereito chinés. 1.1.- O dereito tradicional. 1.2.-As fontes. 1.3.- A occidentalización do dereito chinés. 2.- O dereito xaponés. 2.1.- O dereito tradicional. 2.2.- As fontes. 2.3.- A occidentalización do dereito xaponés.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	20.5	36.9	57.4
Sesión maxistral	30.5	61	91.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentacións/exposicións	Resolvanse casos prácticos polo alumno e expóranse de forma oral temas concretos cuxo estudo se encomendou especificamente ao alumno
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso, no seu caso, de medios audiovisuais dirixida aos estudantes coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Avaliación do estudo intensivo de determinados temas. Discusión, participación e elaboración de documentos e conclusións.	Ata 40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os alumnos responderá por escrito un exame sobre o temario desenvolvido ao longo do curso, que conterá dous ou máis preguntas de desenvolvemento longo	Ata 60

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segunda convocatoria e exame fin de carreira: un único exame escrito que dá dereito a acceder ao 100% da nota.

Ao exame escrito de primeira convocatoria súmanlla as cualificacións de presentacións ou prácticas.

Os estudantes que acrediten non poder asistir a clase terán dereito a unha proba final, que poderá consistir nunha pregunta longa, varias curtas ou nunha proba tipo test, e tamén nalgún caso práctico, tendo o exame unha valoración dun 100%.

Non se gardarán os resultados alcanzados na avaliación continua nos próximos anos.

As datas para os exames de Sistemas Xurídicos Contemporáneos son as que fixe a Xunta de Facultade para o curso 2014 - 2015

Bibliografía. Fontes de información
DAZA MARTÍNEZ, JESÚS, Iniciación al estudio histórico del Derecho Romano , 3ª,
ALCARAZ VARÓ, ENRIQUE, El inglés jurídico , Barcelona, 1994,
FRIEDMAN, LAWRENCE,, Introducción al derecho norteamericano , Zaragoza, 1988,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas externas**

Materia	Prácticas externas			
Código	003G080V01981			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado Dereito público			
Coordinador/a	Álvarez González, Susana			
Profesorado	Álvarez González, Susana Bustillo Bolado, Roberto Orlando			
Correo-e	sualvago@uvigo.es			
Web	http://www.dereito.uvigo.es			
Descrición xeral	Prácticas externas en institucións de interese xurídico xeral			

Competencias de titulación

Código	
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer os principios e valores constitucionais	A4
Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional	A7
Ser quen de argumentar xuridicamente	A8
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	A9
Ser capaz de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico	A10
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11
Ser capaz de manexar fontes xurídicas	A12
Ser capaz de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	A13
Ser capaz de comprender e de redactar documentos xurídicos	A14
Ser capaz de manexar a oratoria xurídica	A15
Ser capaz de negociar e mediar	A18
Capacidade de síntese e análise	B1

Capacidade de aprender	B2
Capacidade de xestión da información	B3
Capacidade de adaptarse a novas situacións	B4
Capacidade para organizar e planificar	B5
Resolver problemas de forma efectiva	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8
Traballar de forma colaborativa	B9
Preocupación pola calidade	B10
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11
Comunicarse de maneira efectiva nunha contorna de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	B13

Contidos

Tema

Prácticas externas	- Despachos de avogados - Xulgados - Empresas - Outras institucións de interese xurídico

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Outros	12.5	0	12.5
Prácticas externas	0	137.5	137.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Outros	Realización dun informe intermedio e outro final por parte do alumno
Prácticas externas	Realización de prácticas de tipo xurídico en institucións, organismos ou entidades colaboradoras.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas externas	Atención personalizada ao estudante por parte dos seus titores externos e interno.
Outros	Atención personalizada ao estudante por parte dos seus titores externos e interno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Outros	Titorías, presentación e elaboración do infomre de seguimento intermedio e final das prácticas.	50
Prácticas externas	Informe do titor externo de prácticas	50

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Outros comentarios

Se recomienda tener siempre presentes los contenidos de la Normativa Prácticas Externas Curriculares Estudios Grado, accesible desde la web de la Facultad de Derecho (<http://dereito.uvigo.es>).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	003G080V01991			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Bustillo Bolado, Roberto Orlando			
Profesorado	Bustillo Bolado, Roberto Orlando			
Correo-e	rbustillo@uvigo.es			
Web	http://dereito.uvigo.es/images/files/gobierno/Regulamento-para-elaboración-Traballo-Fin-Grao-Dereito%20-8-setembro-2013.pdf			
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A16	Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito
A17	Ser quen de elaborar normas
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

A1 Coñecer s principais institucións xurídicas	A1	B1
A2 Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	A2	B2
A3 Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico	A3	B3
A4 Coñecer os principios e valores constitucionais	A4	B4
A5 Apreciar a diversidade e a multiculturalidade	A5	B5
A6 Coñecer as distintas manifestacións do Dereito en su evolución histórica e na súa realidade actual	A6	B6
A7 Coñecer as estruturas socio-políticas do ámbito nacional e internacional	A7	B7
A8 Ser quen de argumentar xurídicamente	A8	B8
A9 Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	A9	B9
A10 Ser quen de apreender sistemáticamente o ordenamento xurídico	A10	B10
A11 Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	A11	B11
A12 Ser quen de maneixar fontes xurídicas	A12	B12
A13 Ser quen de interpretar e analizar críticamente o ordenamento xurídico	A13	B13
A14 Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos	A14	
A15 Ser quen de manejar a oratoria xurídica	A15	
A16 Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ó Dereito	A16	
A17 Ser quen de elaborar normas	A17	
A18 Ser quen de negociar e mediar	A18	

Caracter B Código Competencias Transversales

B1 Capacidade de síntesis e análise
B2 Capacidade de aprender
B3 Capacidade de xestión da información
B4 Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5 Capacidade para organizar e planificar
B6 Resolver problemas de forma efectiva
B7 Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8 Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9 Traballar de forma colaborativa
B10 Preocupación pola calidade
B11 Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12 Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersonais)
B13 Traballar desde unha perspectiva comparada, maneixando información comparada

Contidos

Tema

- -

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	10	140	150

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O alumno disporá de atención personalizada por parte do titor que se lle asigne

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	O traballo será avaliado segundo o mecanismo previsto no Regulamento interno do centro dispoñible en http://www.dereito.uvigo.es	100

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación corresponderá o Tribunal do TFG, que decidirá motivadamente conforme ós criterios establecidos no Regulamento para a elaboración do Trabajo de fin de Grao en Dereito.

Os estudantes deberán cumprir co seu deber de "absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación, nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da Universidade" (art.º 13.2.d del R.D. 1791/2010), se o Tribunal apreciase a conculcación de tal precepto, poderá suspender ao/á estudante cun "0" e poñer o asunto en coñecemento das autoridades correspondentes aos efectos legais que puidesen resultar oportunos.

Bibliografía. Fontes de información

DÍAZ FERNÁNDEZ, Antonio M., **Ya te puedes ir preparando: guía de inicio a la investigación en el Espacio Europeo de Educación Superior**, 2009,

---

Recomendacións

Outros comentarios

Prestar atención a los contenidos del Reglamento para la Elaboración del Trabajo de Fin de Grado en Derecho.

No dejar el trabajo ""para última hora"". Cuanto antes se empiece mejor.